РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на здравеопазването
РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ-СМОЛЯН

Годишен отчет

Регионална здравна инспекция - Смолян

Изготвил:
д-р Мими Кубатева

2023

Регионалната здравна инспекция – Смолян осъществява държавната здравна политика на територията на Смолянска област. Инспекцията е юридическо лице на бюджетна издръжка – второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на здравеопазването.

Стратегическата цел на дейността на инспекцията е укрепване на капацитета на общественото здраве в областта чрез:

- *Организиране и ефективно осъществяване на държавната здравна политика на територията на Смолянска област;*
- *Превръщане на профилактиката в задължителен елемент на всички нива;*
- *Повишаване ефективността на държавния здравен контрол и достигане високо ниво на съответствие с националните и европейските изисквания на обектите с обществено предназначение, продуктите, стоките и дейностите със значение за здравето на човека, и факторите на жизнената среда;*
- *Подобряване здравето на населението и повишаване качеството на живот чрез намаляване на преждевременната смъртност, заболяемостта и последствията за здравето от основните хронични незаразни болести, свързани с рисковите фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословен модел на хранене и ниска физическа активност;*
- *Ограничаване заболяемостта и смъртността от инфекциозни заболявания чрез усъвършенстване и подобряване ефективността на епидемиологичния надзор, профилактиката и контрола на заразните болести;*
- *Повишаване качеството на медицинското обслужване на населението.*

През 2023 г. дейността на РЗИ-Смолян влезе в по-нормален ритъм на работа, след годините на неимоверното предизвикателство от Ковид-19. Това даде възможност да се свърши повече административна работа по актуализиране на много вътрешно нормативни документи, повече внимание към качеството на работа и обучения на служителите.

Характерните специфики на област Смолян свързани с географското разположение, климатични особености, незадоволителната инфраструктура, по-слабо социално икономическо развитие и неблагоприятни здравно демографски показатели утежняват условията на живот и работа.

В административно отношение областта обхваща 10 общини, от които най-голяма е община Смолян с население към 31.12.2021г. – 34 465 жители, а най–малка е община Борино – 2 968 жители. **Населението на областта към 31.12.2023 г. е 93 354** и е намаляло спрямо 2022г. със 7 249 или 7,2%. В областта има 238 населени места, много от които доста отдалечени от областния център. В градовете на областта живее по–голяма част от населението. Разликата между градското и селско население е 13,8% с превес на живеещите в града – 56,9%/43,05%. Запазва се непроменено съотношението на мъже/жени в полза на жените – 52%. Всички общини през 2021 г. бележат спад на числеността. Нарастването на темпът на обезлюдяване на населените места с превес на селата продължава. Налице е промяна в класацията: Община Борино измества Баните от първото място с 22,4 % намаление, което през 2021 г. е било само 1,5 %. Второ място с минус 9,4% е на община Неделино, следвана от Чепеларе - 8,5 %, Златоград - 7,9 %, Баните - 7,8 %, Девин - 7,7 %. На осмо място е общ. Смолян- 5,1 %, а най-малък процент в общ. Рудозем – 2,0 %. Комплексни са причините, предимно социално-икономически фактори - слаб пазар на работни места, ниско заплащане на съществуващите, закриване на училища и детски градини, лоша транспортна мрежа и други.

Най-чувствително е засегната община с. Баните с намаление от 4,9 %, следвана от гр. Неделино 3,7%, а гр. Девин бележи най-висок ръст на обезлюдяване – 3,4% спрямо 1,9% през 2020 г. Населението в селата намалява годишно с двойно по-бърз темп – 2,2% срещу 1,0% градове. Намаляването на мъжете 2,6% изпреварва това на жените с 2,4%.

Възрастовата структура на населението през последните години се влошава повлияна от промените в раждаемостта, смъртността, средната продължителност на живота, миграцията, жизненият стандарт и др. Демографското застаряване продължава - относителният дял на възрастните хора над 60 години през 2021 г. е 34,8% /35,55% за 2021г. и 34.8% за 2020г./.

Делът на децата до 17 г. леко е намалял – 13,4% /13,8% за 2021г./ от общото население, а относителният дял на хората в активна възраст 18 – 59 години е около 51,3%.

В областта има 4 столетнички живеещи на село.

Механичният прираст е отрицателен – минус 880/при минус 169 за 2020 г/. Емигрирали са 2 678, при 2286 за 2020 г., а имигранти са 1 798, при 2117 за 2020 г.

Слабо развитата икономика на областта, свит трудов пазар, ниски доходи рефлектират в засилен емигрантски поток - респективно осезателно намаляване на населението.

Раждаемост

Коефициентът на **раждаемост за 2022г. е 5,1‰** /2021 г. е 5,8‰ и 6,1‰ за 2020г./ **при 8,8‰ за страната,** трайно под раждаемостта в страната от години наред. За периода 2011-2020г. тя е между 7‰ /2016 г./ и 6,1‰ /2020 г./. Раждаемостта спада ежегодно и отстъпва все по задни позиции в класацията на страната и за 2022г. е на последно място. Миграцията на младото население води до повече раждания в градовете.

По общини: **над средната** раждаемост за областта са общини Мадан 6,5‰, Смолян и Рудозем – 5,8‰; **под средната** за областта са Златоград и Доспат – 4,9‰, Чепеларе 4,3‰, Нелино 4,2‰, Борино 4,1‰, Девин 3,6‰ и най-ниска Баните 1,9‰.

Тревожен факт е, че броят на населените места, в които няма нито едно раждане е 60% от всичките селища на областта.

Смолянска област не прави изключение от общата тенденция за намаляване на раждаемостта в страната. Причините за това са комплексни - възрастовата структура на населението на областта, прогресивното намаляване на населението в детеродна възраст, по-ниската материална осигуреност, психологическата нагласа на хората и др.

Наблюдава се тенденция за увеличаване на общият брой аборти /192/ с 39% повече в сравнение с 2021 г. и 138 / 32%/ за 2020 г. От всички регистрирани бременности 71% са завършили с раждане. Има промяна в структурата на абортите:

- Най-голям е делът на спонтанните аборти 42 % - 82; за 2021 г.- 58%;
- По желание на пациентката - 32,8% - 63; 12% за 2021 г.
- По медицински показания -24%- 47; 28,9%.

Обща смъртност

През 2022 г. **смъртността е 19,7‰,** с починали 1857.Това е с 2,9 пункта по-малко от тази през 2021 г.- 22,6‰, но се запазва по-висока позиция спрямо общата смъртност за Република България – 18,4‰. Показателят е в посока на нивото преди пандемията от Ковид -19 - 15,9‰, при непроменени други обстоятелства /продължаващото застаряване на населението, ниво на медицинска помощ в качествено и количествено отношение/. За същия период общата смъртност на РБ се запазва непроменена -18,4 -18,5‰. По показател обща смъртност област Смолян е на 17 позиция в низходящ ред в страната, при 13 място 2021г.,с коефициент-**22,6‰** и 20.5‰ за 2020 г. Най-висока смъртността е в община Борино-31,2‰, следвана от община Баните с 24,1‰, а най-ниска в община Доспат – 14,9‰.

Сред причините за смърт има разместване след отпадане на Ковид-19 като честа причина. Най-висок дял заемат **болестите на органите на кръвообръщението - 59,5%** /при 54,2% през 21г. /честота 1172на 100хил нас. Водещи нозологии при умиранията от БОК са исхемичната болест на сърцето (ИБС) и мозъчно-съдовата болест (МСБ).

Второ място заема **новообразования,** с **отн. дял 15,7 и честота 309,8 на 100хил.** / 12,6% и честота 284,3‰/.

Третото място е на болестите на храносмилателната система с отн. дял 5% и честота 99на 100хил., с 3 пункта повече от тези 2021г.

Колебанията в относителният дял на заболяванията от останалите класове болести са незначителни и запазват досегашната характеристика.

Върху нивото на общата смъртност оказва влияние общото застаряване на населението в областта, развилата се ковид епидемия и високият дял на социално-значими заболявания /сърдечно-съдови и злокачествени/.

Детска смъртност

Традиционно показателят за детската смъртност, един най-комплексните за оценка на общественото здраве, се нарежда между първите места по ниски стойности. Показателят е много чувствителен, тъй като се изчислява върху много малки стойности и незначителните колебания в тях водят до значителни крайни резултати. От 2012 г. същият е в рамките на 1,5‰/ 2018 г. /до 6,5‰/2013 г./ и под средния за страната.

През 2022 г. са родени 482 деца, а е починало 1 дете с вродени аномалии, и **коефициентът на детска смъртност 2,1‰, /** при 6,8‰, с 4 починали за 2021 г. и 3,2 ‰ с 3 починали за 2020 и е с 2,7 ‰ по-ниска в сравнение с републиканската – 4,8‰. Областта е в групата на 4 области в страна с по едно починало дете /Смолян, Габрово, Перник, Кърджали/. Няма област с нулева детска смъртност.

Естествен прираст

Трайна е тенденцията за увеличаване в отрицателна посока, с бързи темпове**. През 2022** г. естественият прираст е **минус 14,6‰** /-16,8‰/2021 и -14,4‰ за 2020 г./. **За страната** естественият прираст **е минус 9,6** ‰ /-**13,2**‰ за 2021г./. Област Смолян заема 22 място в низходящ ред. След нея са Видин, Монтана, Габрово, Кюстендил, Перник, Русе. Продължава начело на класацията с най-лош естествен прираст да е община Баните с коефициент естествен прираст /КЕП/-29,4%0, но отбелязва подобрение с 4,7 ‰ в сравнение с 2021 г.; следва община Борино с -20,0%0 и влошаване с 9‰; Чепеларе с -19,4‰ и подобрение с 3,3‰. Най-голяма придвижване в положителна посока се наблюдава в общ. Девин, най-голямото влошаване е в общ. Борино.

Показателят е следствие на по-ниска раждаемост в селата, по-силно застъпено застаряване на населението и по-високата заболеваемост на фона на по-лоша инфраструктура - условия на труд и жизнен стандарт.

Болестност и заболяемост

Болестността, измерена чрез регистрираните случаи на заболяванията по обръщаемост на населението за здравна помощ към звената за извънболнична помощ и заболеваемостта /новооткритите случаи/, дава представа за честотата и структурата на заболяванията, по повод на които населението активно търси здравна помощ.

През 2022г. **болестността е 2 990,50 ‰** с ръст от 116.3 ‰ спрямо 2021 г. и 620,2 ‰ спрямо 2020 г. Увеличението е свързано с преминаван на епидемията от Ковид-19 и възстановяване обръщаемостта към ЛЗ.

В структурата на болестността няма промяна. Отново на първо място по честота са **болестите на сърдечно-съдовата система - 788,5‰** и **с относителен дял 26,4%/** 23,3% за 2021г./

На второ място са **болестите на дихателната система 417 ‰** /завишаване с 17 ‰/ и непроменен относителен дял от 13,9%. На трето място са **болестите на опорно-двигателна система 304,8‰** и относителен дял 10,2%. с покачване с 41,6‰ на болестността и на относителния дял с – 1,1% в сравнение 2021 г.

Заболяемостта през 2022г. е 1018,30 ‰ в ЛЗИБМП, при 1185,3‰ за 2021г. и 989,5‰ за 2020 г. Най-висока заболеваемост се регистрира в клас Х Болести на дихателна система – 268‰ и отн. дял 24% при 278,9‰ – 23,1% за 2021 г. Продължава да расте заболеваемостта на болестите на костно-мускулната система, клас XIII - 110,5‰ – отн. дял 10,1% при 84,1‰ отн. дял 7,1%. Следват последователно заболеваемостта на органите на кръвообращението -клас IX 98,7‰, клас XIV – пикочо-полова система с честота 84,8‰, които са с малки колебания спрямо предходните периоди.

Коефициентът на **хоспитализираната заболеваемост е 1989‰**, с 11% повече от нивото на 2021 г. /1781,1‰ и 17% над нивото на 2020 г. - 1694,6‰/. При регистрирано намаляване на средногодишния брой на населението постигнатата честота е израз на незадоволителна ефективност на доболничната медицинска помощ, повишаване на заболеваемостта от класове болести, чиито проблеми не се решават в извънболничните звена, лошо прецизиране на индикациите за хоспитализация в резултат на действащата система на финансиране на болничната помощ и не на последно място ограничения достъп до болнична медицинска помощ във връзка с пандемията от Ковид-19 и др.

Структурата на хоспитализираните болни следва тази на болестността. Традиционно водещо място заемат случаите от кл. X – заболявания на дихателната система с честота 585,8‰ за 2022 г./ с увеличаване от 27% спрямо 460,9‰ за 2021г. Следват заболяванията на пикочо- половата-система 1354‰, с ръст на честотата от 55% спрямо 21г./1069‰/.

Регистрираната **заболяемост от остри заразни заболявания, без грип е 6 619,14%ооо,** при 6 191,4 %ооо за 2021г. и 2245,68 %ооо за 2020 г. Увеличението е за сметка на случаите от Ковид-19. Заболеваемостта без ковид случаите е 251,4%ооо д.н. срещу 133,2%ооо, т.е. увеличение с 118,2%ооо.

Групите инфекции се разпределят: отново водещи с най-висок относителен дял са **въздушно-капковите инфекции**–99,39% срещу 99,19 % за 2021 год**.;** следвани от **чревните инфекции** – 0,39% срещу 0,73% за 2021г. и на трето място са **вирусните хепатити** – 0,14% срещу 0,048% за 2021г.;

По нозологични единици с най-висок е относителният дял има Ковид19 – 96,6% / 97,7% за 2021г. и 92.88% за 2020г./ ; Варицела – 2,9% при 1,3% за 2021г. и ротавирусните ентероколити – 0,3%.

Болестността от активна туберкулоза е 42,4%ооо , при 36,8 %ооо за 2021г. и 58,4%ооо за 2020 г., 65,1%ооо за 2019 г. Налице е увеличение с 8,1% спрямо 2021 г. , но остава по-ниска от 2020 г.

Регистрира се с 50% покачване на **заболеваемостта 12,7%ооо, 12 случая** / 6.0%ооо през 2021г./ Има леко завишаване на извънбелодробните форми. Нужни са перманентни профилактични действия в борбата с туберкулозата, като имунизации, наблюдение на рискови групи и контактни лица.

Запазва се броят на диспансеризираните и вътрешната структура на **психичните заболявания:** Шизофрения и шизотипни и налудни разстройства, умствена изостаналост, разстройства на настроението. В лечебните заведения за психиатрична помощ в Смолянска област на диспансерен учет се водят 4050 лица. Повишава се обхвата с диспансерно наблюдение от 4028.7%ооо за 2021 г. на 4296,9%ооо за 2022 г.

<u>Заключение</u>:

От години област Смолян е в сериозна демографска криза**,** обусловена от фактори, свързани със здравеопазната система и от социално-икономическата обстановка в региона и страната. Налице е по-бързо влошаване на негативните тенденции в сравнение с тези в национален план. Със застаряване на населението нараства броят на хроничните заболявания характерни за тях, по-труден е достъпът до медицинска помощ, по-често е потърсена късно. Това се отразява утежняващо върху потребностите от медицинска помощ и лекарствоснабдяването. Увеличаването продължителността на живота налага все повече предлагане на рехабилитация, продължително лечение и палиативни грижи, които към момента са непривлекателни за лечебните заведения. Възрастните самотни хора в малките, отдалечени, а нерядко и труднодостъпни селища в областта остават неравнопоставени по отношение достъпа до медицинска помощ.

Щатна осигуреност и човешки ресурси

Организационната структура на РЗИ – Смолян до ниво дирекция е регламентирана с Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции (посл. изм. ДВ. бр.69 от м. август 2021 г.). Общата щатна численост на персонала е 62 щатни бройки, структурирани в 4 дирекции - 1 обща администрация и 3 в специализираната администрация. Пълната организационна структура се отразява в длъжностното разписание и поименното разписание на длъжностите. По длъжностно разписание по трудови правоотношения са определени **12щ.бр.** (19,35%), а по служебни правоотношения – **50 щ.бр.** (80,65%). Функциите на различните структурни звена са разписани в Устройствения правилник и във функционалните характеристики на звената, актуализирани и утвърдени със заповед на директора № РД-01-131/13.09.2022 г.

Към 31.12.2023 г. заети са **50** щата, а 12-те незаети са - зам. директор; в **Д ОЗ** - директор на дирекция ОЗ, гл. експерт и инспектор в отдел ДЗК – 2 щ. бр., ст. експерт в отдел ПБПЗ – 1 щ. бр.; в **Д НЗБ** – директор на дирекция НЗБ, гл. инспектор и двама инспектори в отдел ПЕК - общо 3 щ. бр., началник на отдел и мл. експерт в отдел МИ – 2 щ. бр.; и в **Д АПФСО** - главен експерт – 1 щ. бр.

За попълване на вакантните длъжности са полагани усилия чрез активно търсене на специалисти и са обявени **12 конкурсни процедури** по Закона за държавния служител за:

- директор на дирекция в Д НЗБ;
- началник на отдел и мл. експерт в отдел МИ, Д НЗБ;
- инспектор – 2, в отдел ПЕК, Д НЗБ
- гл. инспектор - 1, инспектор – 2 и гл. експерт - 3 в отдел ДЗК, Д ОЗ;
- гл. инспектор в Д МД

и **1** процедура за конкурентен подбор на началник на отдел на ПЕК

Два конкурса са завършили с *назначение* (гл. инспектор и гл. експерт в отдел ДЗК, Д ОЗ; **1** с *преназначение* (началник на отдел ПЕК в Д НЗБ); за **2** предстои назначение на спечелилите кандидати след 01.01.2024 г. и **1** е приключил без класиране, **4** са прекратени поради липса на допуснати кандидати до конкурс; **3** от обявените конкурси ще се проведат през м. януари 2024 г.

Динамиката на човешките ресурси през 2023 г. в РЗИ–Смолян е: повишен в длъжност чрез конкурентен подбор е 1, назначени са 5, преназначен 1, прекратени правоотношения с 8, от които двама за придобиване право на пенсия.

Трансформирани са три длъжности -1 от инспектор в гл. инспектор /ДЗК/, 1 от 6 ч. на пълно работно време /МИ/ и 1 от 8 ч.- на 6часа /МД/.

Щатната осигуреност е 80, 65%, най- ниска досега. От тук произтича един от основните проблеми пред инспекцията - кадровият дефицит на лекари, лаборанти, здравни инспектори. Най-тежко е състоянието в Д МД, в която работят 3 лекари пенсионери, единият в доста напреднала възраст, друг на 6 часа работно време. Назначаването на лекари в инспекцията е неосъществимо предвид наличните за тях по-добри възможности.

Средната възраст на персонала през 2023 г. е **50,78** години. Броят на заетия персонал до 30 години продължава да бъде с най-нисък относителен дял – 2%, а този над 51 години е 50 %.

Повишени в ранг са **12** служителя. Броят на оценените с оценка „Изпълнението надвишава изискванията“ е изравнен с оценката „Изпълнението напълно отговаря на изискванията“.

През 2023 година са подадени 56 декларации по чл.35, ал.1 т.1 и т.2 от ЗПКОНПИ. От тях 6 от новоназначени служители, 5 за несъвместимост и 45 ежегодни. Направена е проверка от комисия определена със заповед на директора и не са установени нарушения.

АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА ГРАЖДАНИ

Създадени са всички необходими условия за изпълнението на административните услуги и за удовлетворяване потребностите и изискванията на гражданите и стопанските субекти, чрез реализиране на принципа „едно гише“ и „комплексно административно

обслужване". Обособеният Център за административно обслужване (ЦАО) отговаря на нормативните изисквания и функционира ефективно. Осигурени са необходимите условия за предоставяне на информация на потребителите, като основната цел е тя да е ясна, достоверна, общоразбираема и пълна. Центърът за административно обслужване (ЦАО) е оборудван с необходимите технически средства за ефективно обслужване на потребителите и е изградена поддържаща инфраструктура (резервно ел. захранване, резервен интернет доставчик) за гарантиране непрекъснатост на работния процес.

Документооборотът в инспекцията е организиран чрез автоматизирана електронна система Евентис R7, в съответствие с единния технически протокол, утвърден от Министерство на електронното управление (МЕУ). Документи до регистрираните администрации се изпращат само по електронен път чрез Системата за електронен обмен на съобщения (СЕОС), която е вградена в Евентис R7. Друг канал за комуникация, които се използва е Системата за сигурно електронно връчване (ССЕВ) за кореспонденти, не включени в СЕОС. Обявени са електронни адреси за кореспонденция, публикувани са две е-форми на интернет страницата (за подаване на предложения, сигнали и жалби и за подаване на сигнали за корупция и конфликт на интереси), както и анкетна карта за проучване мнението на гражданите за административното обслужване. Регламентирани са каналите за комуникация и отговорностите на служителите за обслужването им.

През 2023 г. в деловодната система са регистрирани **13 776** бр. документи, със 132 по-малко от 2022 г. По канала за електронен обмен (СЕОС) са изпратени **2 341** бр. и са получени **1 086** бр. Документите, получени чрез система еВръчване са **216**, от които 174 са специализирана кореспонденция между Д МД и подотчетни аптеки.

Административните услуги на РЗИ са електронизирани чрез хоризонтални системи на МЕУ (е-Форми, е-Плащане, вкл. ВПОС, е-Връчване) и са достъпни чрез Единния портал за достъп до електронни административни услуги. Предоставена е и възможност за електронно заявяване на услуги чрез ел. поща. 22 от тях са от ниво III и IV, което позволява те да се заявяват, заплащат и предоставят по електронен път. Предоставена е и възможност за електронно заявяване на АУ чрез ел. поща. За пълноценно използване на електронните услуги, предлагани от Регионална здравна инспекция - Смолян, е необходим Квалифициран електронен подпис, както и регистрация в Системата за сигурно електронно връчване.

Условията и редът за извършване на административни услуги (АУ) към края на 2023 г. са регламентирани в **32** бр. административни процедури – 29 специфични услуги за регионалните здравни инспекции и 3 общи за всички администрации услуги. **Шест** от АУ са комплексни и се изготвят съвместно с РИОСВ, ИАЛ, ИАМН, РЗОК и др. Административните услуги се извършват без да се изисква от заявителя да предоставя информация или документи, които са налични в РЗИ–Смолян, като първичен администратор на данни или могат да се осигурят по служебен път от други административни органи, необходими за издаване на индивидуалния административен акт или за извършване на административната услуга на заявителя. Общо за годината са предоставени **1813АУ**. Във връзка с промени в закона за достъпа за обществена информация са променени вътрешните правила и заявлението за административна услуга АУ 2. През отчетният период е заличена е АУ **2155** „Предоставяне на специални рецептурни бланки на лечебни заведения за предписване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества".

Предоставени административни услуги за периода 2021 и 2023 г.

Вид Административна услуга	Брой услуги 2021 г.	Брой услуги 2022 г.	Брой услуги 2023 г.
883 Издаване на становище за класифициране на отпадъци	26	24	9
1795 Издаване на хигиенно заключение за извършване на дейности с опасни отпадъци от хуманната медицина	0	0	0
1102 Регистрация и заверка на лична здравна книжка	965	916	860

Вид Административна услуга	Брой услуги 2021 г.	Брой услуги 2022 г.	Брой услуги 2023 г.
1796 Издаване на свидетелство за имунизационно състояние	12	10	6
881 Изготвяне на протокол за извършена проверка във връзка с издаване на лицензия за търговия на едро или дребно и съхраняване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	0	0	2
1350 Изготвяне на здравна оценка на седмичните учебни разписания на ученици	158	181	149
259 Издаване на здравно заключение за съгласуване на проект на общ/подробен устройствен план	48	44	45
1870 Издаване на здравно заключение за съгласуване на инвестиционен проект	30	38	56
1338 Издаване на становище по готовността на строежите за въвеждането им в експлоатация	1	1	0
1349 Издаване на удостоверение за регистрация на дрогерия	1	1	2
1089 Издаване на разрешение за пренасяне на покойници /тленни останки/ урна извън страната	0	0	0
466 Издаване на удостоверение за регистрация на обект за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води	0	0	0
258 Заличаване на регистрация на обект за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води	0	0	0
1552 Вписване в регистъра на обектите с обществено предназначение	177	172	193
882 Заличаване от регистъра на обектите с обществено предназначение	50	54	55
3047 Издаване на становище относно спазването на граничните стойности на показатели за шум	7	4	3
341 Предоставяне на специални формуляри на аптеки за поръчка лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	16	9	11
2155 Предоставяне на специални рецептурни бланки на лечебни заведения за предписване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	160	150	72
1573 Издаване на хигиенно заключение за получаване на разрешение за търговия на дребно с лекарствени продукти в аптека	1	3	6
2241 Издаване на становище за унищожаване на лекарствени продукти	0	0	2
1335 Издаване на удостоверение за регистриране на ЛЗИПХ и удостоверение за извършване на лечебна дейност в МФ и факултетите по дентална медицина на ВМУ	2	0	0
1659 Издаване на удостоверение при промяна на обстоятелствата на ЛЗИПХ и лечебната дейност в МФ по дентална медицина на ВМУ	12	0	0
465 Заличаване от регистъра на лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите	3	0	0

Вид Административна услуга	Брой услуги 2021 г.	Брой услуги 2022 г.	Брой услуги 2023 г.
3041 Издаване на удостоверение за спазване на здравните изисквания и утвърдените медицински стандарти от лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите	35	41	71
1793 Издаване на удостоверение за регистрация на лицата, практикуващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве	0	1	1
1088 Заличаване от регистъра на лицата, практикуващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве	0	0	0
685 Издаване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина	0	1	0
1336 Прекратяване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина	0	0	0
961 Издаване на удостоверение за недостатъчност на специалисти по дадена специалност при сключване на договор с РЗОК за осъществяване на специализирана извънболнична помощ	11	112	227
1660 Издаване на удостоверение за съответствие с основните изисквания, на които трябва да отговарят лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи, диализните центрове и тъканните банки	1	2	1
477 Издаване на заверен препис или допълнителен екземпляр от документ	6	3	6
2961 Издаване на хигиенно заключение за проектна документация	0	0	0
2 Предоставяне на достъп до обществена информация	49	38	33
2133 Издаване на удостоверение за осигурителен стаж (УП 3)	6	12	2
2134 Издаване на удостоверение за осигурителен доход (УП 2)	6	1	1
общо:	**1784**	**1828**	**1813**

Компетенциите, които са необходими за работа с потребители на административни услуги са определени и разписани в длъжностните характеристики на служителите. Определени са служители от администрацията, които да установяват нарушенията на задълженията, предвидени в Наредбата за административното обслужване.

Всички заявени административни услуги са предоставени в нормативно установените срокове. През годината няма постъпили в Инспекцията сигнали и предложения от граждани и бизнеса, във връзка с административното обслужване, съгласно Глава осма от АПК.

Изготвен е годишен доклад/анализ за оценка на удовлетвореността на потребителите на административно обслужване в РЗИ-Смолян, който сочи, че удовлетвореността на гражданите и бизнеса от качество на предоставените услуги, изгражда и укрепва доверие в институцията.

Извършената планирана проверка през 2023 г. от Инспектората на МЗ за спазване изискванията на Наредбата за административно обслужване не констатира сериозни пропуски.

Архивната дейност в РЗИ се осъществява в учрежденския архив въз основа на „Вътрешни правила за дейността на учрежденския архив в РЗИ-Смолян" и утвърдената Номенклатура на делата.

ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ

В бр. 82 от 29.09.2023 г. на Държавен вестник са обнародвани промени в закона за достъпът до обществена информация (ЗДОИ), което доведе до актуализиране на вътрешните правила и АУ 2 „Предоставяне на достъп до обществена информация".

Разяснителна информация и образци на заявления/искания са публикувани на сайта на инспекцията, на информационните табла в административната сграда, като необходимата информация може да се получи и от служителите, работещи в Центъра за административно обслужване (ЦАО), като формите, които се използват са:

- публикуване на информацията;
- преглед на информацията – оригинал или копие на документи;
- устна справка;
- копия на хартиен носител;
- копия на технически носител;
- публикуване на информацията на платформата за достъп до обществена информация.

Осигурено е помещение за преглед на информация чрез разглеждане на оригинали и копия. Поддържа се актуален регистър на подадените заявления за достъп до обществена информация. Заявления се приемат и по електронен път.

На интернет сайта на РЗИ–Смолян, в изпълнение изискванията, регламентирани в чл.15 и чл.15а, ал.1 и 2 от ЗДОИ, е обособена секция „Достъп до обществена информация", където е публикувана регламентираната информация.

Във връзка с промяна в чл. 15 б, ал. 2 и 15 г, ал. 2 от ЗДОИ и чл. 8, ал. 3 от Наредбата за стандартните условия за повторно използване на информация от обществения сектор и за нейното публикуване в отворен формат е изготвена и предоставена в МЕУ заповед за определяне на длъжностни лица отговорни за публикуването на 7 набора от данни в Портала за отворени данни и дирекциите отговорни за тяхното актуализиране.

През отчетният период са постъпили 33 броя заявления от фирми, общински и държавни структури, НПО и граждани. Поисканата информация е служебна, свързана с дейността на РЗИ-Смолян по следните теми - медико-статистическа информация; изследвани лица с предоставени тестове по НП по вирусни хепатити 2021-2025; лекарства по Наредба № 3 от 2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата, и мед. случаи в Самостоятелни детски ясли за периода 2018-2022 г.; брой детски ясли (ДЯ) в областта, бр. места в ДЯ и бр. приети деца в ДЯ - към 31.12.2022 г.; хосп. заболеваемост, год. доклади от 2017 г. до 2022 г. за електромагнитни полета, мониторинг на шум, качество на вода; брой постановени съдебни решения с/у предоставени решения по ЗДОИ; дисциплинарни производства с/у служители на РЗИ-Смолян, колко бр., какъв вид, длъжност на служителя; статистика за трафика (уеб аналитика) към сайта на РЗИ-Смолян; бр. преминали болни, бр. починали, бр. ВБИ, средномесечен брой специалисти през 2022 г. в МБАЛ-Смолян; нивата по компетентност на отделения на 4-те МБАЛ в областта. В рамките на 14-дневния срок са издадени 32 решения, 1 е приключено с писмо до заявителя, съгл. чл. 33 по ЗДОИ (РЗИ-Смолян не разполага с информацията и няма данни за нейното местонахождение). За отчетната 2023 г. не са предприемани действия за удължаване на срока за предоставяне на достъп до обществена информация. Поисканата информация е предоставена във формата поискана от заявителя.

Не са постъпвали искания за предоставяне на информация от обществения сектор за повторно използване в отчетния период. Заплащането на разходите по предоставяне на обществената информация, е съгласно цените, определени със заповед на министерството на финансите, актуализирана в брой 22 на ДВ от 18.03.2022. Няма подавани жалби за ДОИ през календарната 2023 г.

АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНА ДЕЙНОСТ НА ИНСПЕКЦИЯТА

През 2023 г. са постъпили 9 предложения и отправена 1 покана за сключване на споразумение. Въз основа на тях са сключени 10 споразумения (в т.ч. по 1 предложение за споразумение от предходната година) и на 1 предложение за споразумение е направен отказ, поради недопустимост (издадено е НП при условията на повторност).

Издадени са общо **22 НП/СП** на обща стойност **10665** лв. в т. ч.:

- *12 НП на стойност 5360 лв. като от тях:*
- 7 НП на стойност 4920 лв. въз основа на АУАН от отдел ДЗК
- 5 НП на стойност 440 лв. въз основа на АУАН от отдел ПЕК
- ***10 СП** на стойност 5305 лв., като от тях:*
- 4 СП на стойност 4620 лв. въз основа на АУАН от отдел ДЗК
- 6 СП на стойност 685 лв. въз основа на АУАН от отдел ПЕК

През периода са връчени **23 НП/СП** на обща стойност 11065 лв., в т.ч. от предходната година 1 НП на стойност 400 лв. Разпределението на наложените глоби/имуществени санкции е 9540 лв. от отдел ДЗК по 7 НП и 4 СП и 1125 лв. от отдел ПЕК по 5 НП и 6 СП;

Доброволно платените в РЗИ глоби/имуществени санкции са по **17 НП/СП** в размер на 6115 лв., в т.ч. 7 НП на стойност 810 лв. и 10 СП на стойност 5305 лв. Изпратени в НАП за принудително събиране са **7 НП** за 5700 лв. и събраната сума от НАП в резултат на принудително събиране 8527,04 лв. Събрана сума от **ЧСИ** в резултат на принудително събиране 1400 лв. по НП от предходни години.

Няма обжалвани НП за периода, има 2 потвърдени (в т.ч. 1 изменено) от съда НП от 2022 г. на стойност 1100 лв. и 1 отменено от съда НП от 2022 г. на стойност 2000 лв.

За периода има издадени 3 предупреждения и няма издадена резолюция.

Прекратено е производството по принудително събиране от НАП по 7 НП за 4420 лв.

Всички обстоятелства свързани с административно-наказателната дейност са надлежно вписани в регистър на наказателните постановления. Създадена е организация за срочно завеждане и връчване на административно-наказателните преписки, както и за изпращане на наказателните постановления за принудително събиране до НАП в сроковете, утвърдени с ДОПК. От тази година е въведохме и практика за принудително събиране чрез ЧСИ, което значително подобри събираемостта. Със заповед са определени двама служители – гл. счетоводител и гл. експерт, за работа със системата за електронно регистриране на НП.

Анализирайки данните могат да се направят следните изводи:

- броят на издадените НП е със 19 % по-нисък в сравнение с миналата година;
- средната стойност на едно наказателно постановление е 446,70 лв., а средната стойност на НП + споразумения – 484,80 лв.;
- няма отмени НП;
- въведената възможност в ЗАНН от 23.12.2021 г. за сключване на споразумение след АУАН, води до по-бързо приключване на административно наказателното производство и по-добра събираемост от РЗИ на наложените глоби.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА

Регионалната здравна инспекция–Смолян е държавен административен орган – второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към Министерство на здравеопазването и осъществява държавната здравна политика на територията на област Смолян.

Организационната структура на РЗИ-Смолян е регламентирана с Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции. Пълната организационна структура се отразява в длъжностното разписание и поименното разписание на длъжностите. Конкретните задължения, отговорност и линии на докладване на всеки служител са определени в длъжностните характеристики. Съгласно длъжностната характеристика всеки служител изпълнява своите задължения в съответствие с делегираните му правомощия и отговорности. Нивото на знания и умения на служителите се оценява от непосредствения ръководител въз основа на изпълнението и индивидуалните работни планове. Осигурен е своевременен достъп на служителите до данни и информация, имащи значение за

изпълнението на задълженията чрез система за управление на документооборота и работния поток Eventis R7.

Процесите по управление на човешките ресурси в РЗИ-Смолян обхващат подбора, назначаването, обучението, атестирането, повишаването в длъжност и заплащането на служителите, което е осигурено с утвърдени вътрешни правила. Съществуващата информационна и комуникационна система осигуряват на служителите лесен достъп и обмен на информация, което спомага за по-доброто взаимодействие между отделните звена. Използват се информационни системи, които покриват основни аспекти от дейността. На интернет страницата на инспекцията се публикува специфична информация, която е полезна за потребителите.

Годишните цели на инспекцията и показателите/индикаторите за тяхното изпълнение са определени в годишни планове на инспекцията и структурните звена, които са сведени до знанието на всички служители. За 2023 г. поставените цели са изпълнени.

Ежеседмично директорите на дирекции отчитат изпълнението на поставените задачи, а всяко тримесечие се изготвят доклади за постигнатите резултати и напредъка по изпълнението на целите, които ръководителите на структурни звена представят на директорски съвети. При проблеми с изпълнението им се набелязват мерки за отстраняване на причините и недопускане неизпълнение на заложените показатели.

Въведеният стил на управление от ръководството осигурява възможността утвърдените политики, процедури и практики да насърчават правилното, етичното, икономичното и ефективното поведение на служителите. Всички са запознати с Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация и с Етичния кодекс на служителите в РЗИ-Смолян. Изградена е система за наблюдение и механизъм за установяване и докладване на установени нарушения, и предприемане на съответните мерки. През годината няма наложени дисциплинарни наказания.

С цел осигуряване на по-добро финансово управление и прозрачност при разходването на бюджетни средства в Регионална здравна инспекция - Смолян е въведена система за финансово управление и контрол, която съдържа елементите, определени в ЗФУКПС и включва правила, процедури и работни инструкции, относими към работата на инспекцията. Чрез тях се разпределя и отговорността между длъжностните лица, които участват в процесите по управление и контрол, с цел постигане на целите. Създадена е електронна форма на сбор от документи, които са инсталирани на споделено място на сървъра от вътрешната мрежа.

Утвърдена е Стратегия за управление на риска за периода 2023-2026 г. В риск - регистъра за 2023 година са идентифицирани 57 съществени за инспекцията риска от 9 рискови области, свързани с човешките ресурси, управлението и репутацията на администрацията, финансите, рискове свързани със загуба на имущество и бедствия, организация на процесите и защитата на информационната система и комуникация, правен риск, корупционен риск. Приложени са контролни дейности, дейности като реакция на рисковете за намаляването им до приемливо равнище. Процесът е документиран в риск-регистър.

В инспекцията се спазва принципа на двойния подпис, за което има утвърдени вътрешни правила. Има утвърден ред за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност на дейността. Служител, определен със Заповед на директора осъществява предварителният контрол за законосъобразност преди поемане на задължение и извършване на разход. За специфичните дейности предварителният контрол за законосъобразност се осъществява по компетентност от определени лица.

Въведени са политики и процедури за обективно, пълно, достоверно, точно и навременно осчетоводяване на всички стопански операции; правила за достъп до активите и информацията, които осигуряват защита от неоторизиран достъп; спазване на вътрешните правила за работа с компютърната среда в РЗИ; работа чрез индивидуални потребителски профили и политика за периодична смяна на парола, ограничен достъп до администраторски права, регламентиран достъп до софтуерни приложения и други.

Осъществява се оперативен контрол върху възложените и изпълнените задачи от страна на ръководството на всички нива.

За усъвършенстване дейностите по финансово управление и контрол през 2023г. са актуализирани и утвърдени вътрешни правила и документи, обхващащи цялостната дейност на РЗИ-Смолян: Инструкция за управление на инциденти, свързани с мрежовата и информационната сигурност, Вътрешните правила за командироване на служителите от регионална здравна инспекция – Смолян, Процедура по текущ контрол върху изпълнението на поети финансови ангажименти и сключени договори, Вътрешни правила за последващи оценки на изпълнението, Процедура за обективно, точно, пълно, достоверно навременно осчетоводяване на всички стопански операции, Вътрешни правила за осигуряване на пожарната безопасност на територията на РЗИ-Смолян**,** Вътрешни правила за обработката на документооборота на електронни документи и за обработка на документи на хартиен носител**,** Вътрешни правила за събиране и отчитане на приходите от държавни такси, глоби и имуществени санкции в РЗИ Смолян**,** Вътрешни правила за предоставяне на ДОИ**,** Вътрешни правила за работната заплата в РЗ-Смолян**,** Вътрешни правила за организация на административното обслужване

Директорският съвет функционира като съвещателен орган към директора и дейността му се осъществява по утвърдени правила. Свиква се най-малко един път на тримесечие и работи по предварително изготвен и приет годишен план, включен в годишния план на инспекцията. Функционира, съобразно „Вътрешни правила за функционирането на директорския съвет“. През годината са проведени 4 заседания, на които са разглеждани организационни и управленски задачи, отразявани в протоколи. Директорът проследява изпълнението на поставените задачи на директорския съвет на следващия такъв.

Дисциплинарният съвет функционира в съответствие с изискванията на Закона за държавния служител. През периода няма проведени производства и наложени дисциплинарни наказания.

Антикорупционни действия- утвърден е Антикорупционен план за 2023 г., в които са залегнали конкретни действия, по изпълнение на приоритетите/мерките, насочени към повишаване на прозрачността и отчетността в работата на администрацията, гарантиране правата на гражданите, ограничаване на човешкия фактор при предоставяне на административните услуги. Изготвени са доклади за изпълнение на антикорупционните мерки. Стриктно се следи за прилагането на вътрешните правила за предотвратяване и разкриване на корупционни практики. Определена е линия за докладване при установяване на индикатори за измама. През годината няма постъпили сигнали за нередности, нарушения и корупция. Разработените правила за противодействие на корупцията се спазват стриктно. Утвърдени са нови Правила за вътрешно подаване на сигнали за нарушения и последващи действия, съгласно Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения. Със заповед на директора е определен отговорен служител за приемане на сигналите.

Всички работещи са попълнили годишните декларации за спазване на Етичния кодекс. Направена е оценка на почтеността им по утвърдена вътрешна методика. Всички служители своевременно са подали декларациите по ЗПК. Публикуват се своевременно обявленията за конкурси за държавни служители. На две години минимум се ротират обектите, контролирани от инспекторите.

Извършени са следните дейности по проучване на потенциалните рискове за здравето на населението при бедствия, аварии и инциденти от невоенен характер:

- изпратени се указания на ЛЗБП и ЦСМП за предприемане на превантивни мерки относно повишаване готовността за работа при зимни условия.

- извършени са 17 проверки в ЛЗБП и ФСМП в областта, относно готовността им за работа през зимен сезон 2023 г. – 2024 г.

- с цел предприемане на превантивни мерки, за работа през зимен сезон 2023 г. – 2024г., се изготвиха актуални списъци за пациенти - на хемодиализа; захарен диабет - инсулинозависим; деца до една годишна възраст и бременните жени, по населени места в областта.

2. За проучване на потребностите от медицинска помощ и ресурси на лечебната мрежа в областта, се събраха и обобщиха данни от всички лечебни и здравни заведения за окомплектоваността им с медицински персонал, болнични легла по видове, автотранспортна техника и броя на специализираните медицински екипи.

3. Своевременно се актуализираха променливите данни в плановете за защита при бедствия на РЗИ, ЦСМП и ЛЗБП. Изготви се нов „План за защита при бедствия и медицинско осигуряване на населението“ на МБАЛ – Златоград.

4. Проведоха се две заседания на Съвета за медицинско осигуряване на населението при БАК. На първото се прие плана за дейността на СМО, програмата за обучение на медицинските екипи, както и вида и броя на сформираните медицинските екипи в ЛЗБП и РЗИ. На второто се обсъди готовност на лечебните заведения от област Смолян за работа през зимен сезон 2023-2024 г. и реда за реагиране и взаимодействие между ЛЗ, РЗИ, кметове на общини и областен управител.

5. Проведоха се две работни съвещания със служителите ОМП от ЛЗПБ и ЦСМП. Извършиха се две тренировки по оповестяването на ръководния състав, отговорниците по ОМП на ЦСМП и ЛЗБП. Проведе се и обучение със служителите на РЗИ на тема „Действие при заплаха от терористичен акт“.

Комитетът по условия на труд (КУТ) работи ефективно. През 2023 година са проведени 4 заседания. Извършена е оценка на риска по работни места и е разработена Програма с мерки за предотвратяване, намаляване, ограничаване и контрол на риска в РЗИ-Смолян. Осигурени са лични предпазни средства и работно облекло. На новоназначените служители в инспекцията е извършен начален инструктаж по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана, съгласно нормативните изисквания.

Поддържа се Регистър на трудовите злополуки, съгласно изискванията на Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки. През 2023 г. не са регистрирани трудови злополуки.

Проведени са годишните офталмологични прегледи на всички работещи повече от половината от законоустановеното работно време с видеодисплеи, като на 29 служители са осигурени средства за корекция на зрението

КВАЛИФИКАЦИЯ НА КАДРИТЕ

В началото на 2023 г., за повишаване квалификацията на кадрите е изготвен и утвърден от директора план за обучение на служителите. Осигурени са възможности за развиване на необходимите знания и умения чрез подходящи програми и обучения, допринасящи за постигане целите на администрацията ни, подобряване работата на структурните звена и за професионалното развитие на служителите, организирани от Института по публична администрация (ИПА). За поддържане нивото на умения и знания на служителите, както и за надграждане на нови такива са планирани обучителни дейности и във външни институции. Проведено е задължително обучение на всички новоназначени държавни служители, съгласно чл. 35б от Закона за държавния служител. Значителен е ръста на проведените през 2023 година обучения - посетени **25** външни специализирани обучения и семинари от 29 служители. Проведени са и значителен брой онлайн обучения на 55 служителя по 22 теми. За 2022 година са посетени 12 *външни специализирани обучения* от 15 служители. Издадените документи, удостоверяващи проведеното обучение се съхраняват в досиетата на служителите.

Проведени са и вътрешни обучения на служителите във връзка с електронния документооборот, мрежовата и информационната сигурност, за работа с информационни системи и приложен софтуер и др. чрез колегиуми и семинари, организирани от съответните ръководители.

ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ

РЗИ-Смолян разполага с добра техническа ИКТ инфраструктура. Изградена е **съвременна локална мрежа** с централизирано управление на достъпа и вътрешна **IP телефона мрежа**. Възловите работни и общи пространства са обхванати от денонощно

видеонаблюдение с IP камери. Осигурена е необходимата **спомагателна инфраструктура**: защитно ел. захранване чрез UPS и резервирано захранване чрез агрегати на комуникационните възли, фронт-офиси и др. важни точки. С подкрепата на МЗ, инспекцията разполага с **напълно обновена** информационно-комуникационна техника (ИКТ), която задоволява нуждите ѝ. Към 31.12.2023 г. функционират **44 постоянни компютърни работни места** и 3 спомагателни. За видео-конферентни срещи и презентации са изградени 2 зали, снабдени с IP TV, които създават добри условия за участия в изнесени работни срещи.

За целите на административното обслужване и в изпълнение на задължения за събиране на информация по служебен път, инспекцията е присъединена към системи от Единния модел на МЕУ: еПлащане, вкл. с виртуален ПОС терминал, Единен портал за достъп до електронни административни услуги (ЕПДЕАУ) и Средата за междурегистров обмен (RegiX).

През 2023 г. стартира изграждане на федериран портал в инфраструктурата на МЕУ– дейността не е приключена. Инспекцията поддържа интернет страница, на която се поддържа актуална информация за администрацията, данни за епидемиологичната обстановка в област Смолян, информация от проведения мониторинг на питейната вода, текущи и извънредни съобщения или материали и друга

През 2023 г. служители на РЗИ преминаха успешно 30 обучения за повишаване на професионалната си компетентност за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задължения, свързани с успешното въвеждане и функциониране на електронното управление. Извършен е инструктаж на служителите за повишаване на осъзнатостта и информираността им относно мрежовата и информационната сигурност, както и встъпителни указания на новопостъпили служители за правата и задълженията им като потребители на информационни ресурси на РЗИ и указания за работа с системи.

Изпълнени са задълженията по вписване на данни за РЗИ в портали на държавната администрация.

ЖАЛБИ И СИГНАЛИ

През 2023 г. са постъпили общо 81 жалби и сигнали - 58 по ДЗК, 16 за медицински дейности и 5 по НЗБ, 2 в АПФСО. Най- често са били за неспазване на здравните изисквания в обектите с обществено предназначение, недоволство от медицинската експертиза и медицинско обслужване. От жалбите и сигналите 19 са основателни, 36 неоснователни и 25 пренасочени по компетентност към други ведомства, 1 е оттеглена и е спряно производството.

За всяка жалба е извършена задълбочена проверка за изясняване на всички факти и е изготвян отговор в срок. В случаите на установено нарушение е предприета мярка за административна принуда.

БЮДЖЕТ И ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ

И през 2023 г. РЗИ-Смолян изпълнява програмен, ориентиран към резултатите бюджет и извършените дейности се отчитат по политики и програми. Инспекцията използва финансовите си ресурси за постигане на най-важните цели за 2023 г. и в дългосрочен план. Крайният бюджет за 2023 г. финансиран от МЗ е в размер на 2 013 535 лв., който съпоставен с бюджет 2022 г. (1 696 378 лв.) е увеличен с 317 157 лв. или (18,7%).

Приходната част на бюджета на РЗИ – Смолян е формирана от:

- такси за извършени услуги на физически и юридически лица;
- административни глоби и санкции по наказателни постановления;
- приходи от наеми;
- приходи от продажба на услуги, стоки и продукция.

В таблицата по долу са посочени данни за събраните приходи до 31.12.2023 г.

Вид приходи	План 2023	Отчет 31.12.2022	Отчет 31.12.2023	% изпълнение на плана
Общо	**85 000**	**85389**	**68063**	**80,07**

- държавни такси	50 000	48255	50409	**100,82**
- глоби	35 000	18658	16042	**45,83**
наеми		1308	1308	
Приходи от продажба на услуги, стоки и продукция	0	16735	0	
Други неданъчни приходи	0	433	253	
Получени застрахователни обезщетения за ДМА	**0**	**0**	**51**	

На тримесечие се осъществява вътрешен контрол на постъпилите приходи от държавни такси, глоби и имуществени санкции, в касата и по транзитната сметка на инспекцията. Съпоставят се приходите постъпили по счетоводни данни с водените регистри от дирекции за извършени услуги.

Във финансово отношение годината беше сложна - до приемането на Закон за държавният бюджет на Република България за 2023 г. на 1.08.2023 г. размера на допустимите разходи беше не по-голям от тези за същия период на предходната година. Стойността на издръжката за първи път от много години бе увеличен само с 3000 лв., което на фона на многократното нарастване на стоки и услуги доведе до свиване на разходите до критичния минимум. През целия отчетен период се спазва стриктно бюджетна дисциплина по отношение на разходите, както и месечно определяне на приоритетни плащания. Осигуряване на средства за нововъзникнали потребности е извършвано в рамките на месечните лимити и покриването им се осъществи чрез преструктуриране на утвърдените разходи. Осигурени са всички необходими средства, за изпълнение на стратегическите и оперативни цели, като не е допуснато неизпълнение на ангажиментите.

Планът на разходите за 2023 г. е съобразен с утвърдения със Закона за държавния бюджет за 2023 г. и писмо №16-00-55 от 25.08.2023 г. за утвърждаване на бюджета на инспекцията.

През 2023 г. са извършени промени по бюджета на РЗИ – Смолян на основание ПМС №163 от 21 септември 2023 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерството на здравеопазването за 2023 г. С корекционна заповед РД-03-87/03.10.2023 г. са увеличени индивидуалните работни заплати в инспекцията на всички служители с 20% считано от 1 август 2023 г. След одобрение на инвестиционни проекти за подновяване на лиценз за защитна стена и изграждане на пожароизвестителна система е получено финансиране на капиталови разходи за **18 351** лв., за изпълнение на дейностите по Националните програми в размер на **50 828** лв. и за изпълнение на дейностите по ОМП в размер на **1 900** лв.

Разходите за заплати, допълнителни възнаграждения и осигурителни вноски са в общ размер на **1 664 702 лв.,** при план **1 696 200 лв.** или **98,43** % изпълнение от планирания годишен размер.

Достигнатото равнище на средната работна заплата и издръжката на 1 лице от персонала съпоставено с предходни години, е както следва:

показатели	**за 2020 г.**	**За 2021 г.**	**За 2022 г.**	**За 2023 г.**
средна годишна брутна заплата	**12 521**	**16401**	**17922**	**24269**
в т.ч.				
по трудови правоотношения	12 921	16030	16356	22036
по служебни правоотношения	12 411	16496	18332	24898
издръжка на 1 лице от персонала	**5760**	**5275**	**5970**	**5826**

Бюджетът на РЗИ-Смолян отчита средства за издръжка за 2023 г. в размер на **291 304** лв., при план **291 398** лв. или **99,97** %. От разходите за издръжка с най-голям относителен дял са за вода, горива и енергия – **79 614** лв., външни услуги –**131 974** лв. от тях – обследване за енергийна ефективност и разходи за изготвяне на технически паспорт на сграда, физическа охрана и СОТ и др.

СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

В изпълнение на Закона за защита при бедствия е извършена проверка на индивидуалните средства за защита. Поддържането на специализираната техника и калибрирането на измервателните уреди е организирано от лицензирани за съответната дейност фирми.

Инспекцията разполага с сграда на три етажа и сутерен построена специално за ХЕИ през 1963 г. Осигурено е локално парно отопление през студените месеци на годината, за което периодично се извършва технически надзор на водогрейния котел и съпътстващите мощности от лицензирана фирма. В добро състояние се поддържат системите за осветление, отопление, противопожарната инсталация, канализация, осигурена жива охрана и СОТ на сградата чрез сключен договор с външна фирма, изградена е система за видеонаблюдение с обхват на 8 критични точки в административната сграда и съседната, в която се помещава РКМЕ. И тази година са обновени 2 офиса с подмяна на паркет, осветление, боядисване на стените и таваните. Поетапно се заменят осветителните тела на инспекцията с по-икономични и качествени LED лампи (към момента 50%). Изградена е оповестителна система, която подава сигнал чрез GSM на определени служители при спиране на електричеството. Завърши ремонта на част помещения в сутерена на сградата, обособени в архивни, за нуждите на РКМЕ, отговарящи на съвременните изискванията за съхранение и пожаробезопастност. С одобрен инвестиционен проект, започна и изграждане на цялостна пожароизвестителна инсталация в сградата на РЗИ-Смолян, която ще осигури сигурността на административната сграда на инспекцията, защита на персонала, имуществото и информацията, резултат от дейността на инспекцията.

В края на годината е одобрен проект по ОП „Национален план за възстановяване и устойчивост“ с наименование „Устойчиво енергийно обновяване на административната сграда на Регионална здравна инспекция - Смолян“. В рамките на 28 месеца са предвидени дейности, свързани с въвеждане на мерки за енергийна ефективност в сградата на РЗИ-Смолян - подмяна на дограма, топлоизолиране на покрив, топлоизолиране на под, модернизация на системата за отопление, изграждане на фотоволтаична инсталация за собствено потребление. Чрез него ще се удължи жизнения цикъл на административната сграда със съвкупност от мерки за устойчиво енергийно обновяване, ще се поднови 1632 кв.м. публична инфраструктура, 74% спестяване на първичната енергия на сградата, намаляване на разходите за енергопотребление и спестяване на публичен ресурс за издръжка на РЗИ-Смолян.

Масивна, неизползваема сграда инспекцията има и в гр. Мадан, за която в края на 2019 година е започната процедура за отнемане правото на управление на върху имот публична държавна собственост, поради отпаднала необходимост, в полза на община Мадан.

Транспортното обслужване в РЗИ-Смолян се осигурява от 5 леки автомобила - всички в движение и експлоатация. Предвид особеностите на климата и релефа на територията на област Смолян 3 от тях са високо проходими с цел осигуряване на повече сигурност и безопасни условия на труд при пътуване. Автопаркът е в добро състояние, въпреки лошите пътища в областта. Движението на автомобилите се извършва съгласно утвърден седмичен график. Колите са снабдени с GPS системи, преминали са годишен технически преглед, направени са необходимите застраховки, закупени са винетни стикери. Изминатия километраж за 2023г. е **61522 км.** и е с **9733 км.** повече от миналата година.

През година са осъществени следните **външни одити/инспекции на РЗИ- Смолян** :

1. Комплексна проверка от РСПБЗН относно състоянието на пожарната безопасност в инспекцията, завършила без издадени предписания.

2. Планова проверка за спазване на изискванията на Наредбата за административното обслужване при предоставяне на услуги в Регионална здравна инспекция – Смолян за периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г.

Предприети са адекватни и навременни действия за изпълнение на дадените препоръки и предписания на констатираните несъществени пропуски.

ДИРЕКЦИЯ „НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ“

Основната цел в дейността на дирекция „Надзор на заразните болести” е ограничаване на заболяемостта и смъртността от инфекциозни болести чрез поддържане на ефективен епидемиологичен надзор, профилактика и контрол на заразните и паразитни болести и прилагане на противоепидемични и изолационно-ограничителни мерки спрямо болни и контактни лица, както и повишаване на имунизационния обхват, своевременна и качествена диагностика на инфекциозните и паразитни болести.

Подлежащите на контрол от **отдел ПЕК** обекти към 31.12.2023г. са 573 при 566 за 2022г. и 583 за 2021г. Извършени са общо 1000 планирани проверки, от които 882 текущи и тематични проверки и изпълнението е 100%. Извършени са и допълнително 60 насочени проверки в лечебни и детски заведения, социални институции във връзка с издадени предписания, 4 проверки по сигнали и жалби и 54 други проверки във връзка с регистрация на нови обекти и по писма на МЗ. Жалбите и сигналите са 5, една от тях е пренасочена по компетентност, 2 са основателни. Предприети са действия – предписание и съставен АУАН. Отговорено е в нормативно определените срокове. В хода на текущия контрол са извършвани и проверки в лечебни и детски заведения във връзка с чл. 56 от Закона за здравето за забраната на тютюнопушенето в закрити обществени места, при които не са констатирани нарушения. Паралелно е оказвана и организационно-методична помощ по проблемите свързани с имунопрофилактиката и действащото законодателство в областта на надзора и контрола на острите заразни болести. Реализирани са планираните тематични проверки и са изпратени доклади в МЗ:

✓ **Активен ежеседмичен епидемиологичен надзор над ОВП в заведенията за болнична помощ, обслужващи деца до 15 годишна възраст.**

Наблюдаваните отделения /ИО и ДО/ към лечебните заведения за болнична помощ в областта са 5. Извършени са плануваните 240 проверки, при които няма констатирани нарушения. Регистриран е 1 случай на неврит на лицев нерв при момиче във възрастовата група 10-14г. хоспитализирано в МБАЛ гр. Смолян. Детето е с пълен имунизационен статус за възрастта. Обработено е съгласно методиката, отрицателно е за полиомиелит.

✓ **Своевременност на прилагане на първия прием на ваксина срещу хепатит Б в родилните отделения** - проверени са двете функциониращи родилни отделения към МБАЛ - Смолян и МБАЛ - Мадан. Няма необосновано отлагане на имунизацията срещу хепатит Б.

✓ **Съхранение на ваксините по Имунизационния календар на страната в амбулаториите за първична медицинска помощ-** извършени са 62 проверки в амбулатории за първична медицинска помощ и само в един обект е установено несъответствие на температурния диапазон за съхранение на ваксините.

Изпълнени са дейности по 9 писма на МЗ във връзка с оказване на организационно-методична помощ на медицинските специалисти от детски и учебни заведения относно действащото законодателство в областта на надзора и контрола на острите заразни болести; за повишаване готовността на лечебните заведения за реакция при съмнение за случай на дифтерия; за осигуряване на лекарствени продукти за лечение на заболели от малария, за отбелязване на Европейската имунизационна седмица 23-29 април се организира е проведена пресконференция съвместно с представител на общопрактикуващите лекари; актуализиран е списъка на определените за активен надзор болнични отделения в областта и е оказана методична помощ на медицинските специалисти; проведено е обучение на журналисти от местните медии по въпроси с изпълнението на Имунизационния календар и национални програми по ваксинопрофилактика, без особен интерес; изпратено напомнително писмо до ЛЗ за своевременно съобщаване на случаите от трихинелоза; информирани са

общопрактикуващите лекари за възможността за завършване на ваксинационния курс за РМШ безплатно взети са 60 броя серумни проби от случайно подбрани лица на възраст над 18 г. за изясняване на разпространението на COVID-19, Лаймска борелиоза и предаваните с флеботоми инфекции; изпратени са указателни писма до всички лечебни заведения за болнична, ОПЛ и ЦСМП. относно противоепидемични мерки при предаване на тела на починали от COVID-19 на техни близки и погребването им.

За лабораторен контрол на дезинфекцията и стерилизацията са взети 605 проби при планувани 550. Преобладават пробите от инструментариум, специална медицинска апаратура и ръце на медицинския персонал – 270 или 44,62% от всички проби. Целенасочено е обръщано повече внимание на специалната медицинска апаратура, инструментариум и ръце на медицинския персонал, като важен фактор за възникване на ВБИ. Взетите проби от дезинфекционни разтвори са 25 и са изследвани в процеса на тяхната употреба.

От всички проби 3,49% са с отклонения, предимно при повърхности, предмети за обслужване на болния и работно облекло. Издадено е предписание за отстраняване на неблагополучията и проведено обучение на персонала за спазване на дезинфекционния режим в обекта. Повторно взетите проби са без отклонения.

От всички взети от централна стерлизационна проби няма с неудовлетворителен резултат. Във връзка с паразитологичния контрол са взети 524 санитарно-паразитологични проби при планирани 503.

Издадени са 160 предписания, основно противоепидемични мерки за ограничаване разпространението на заразни болести и за ниския имунизационен обхват със задължителните имунизации и реимунизации. Издадени са 2 предписания за спиране дейността на обект за 48ч. във връзка хигиенни неблагополучия. Съставени са 11 АУАН, основно за деклариран отказ на родители от задължителни имунизации и реимунизации, съобщени от родилните отделения и АПМП.

Перманентно е оказвана консултативна и методична помощ на лечебните, детските, учебно възпитателните и социални заведения по актуални проблеми и спазване на противоепидемичния режим и имунопрофилактиката.

Своевременно е предоставяна информация на всички лечебни заведения и населението за възможностите за ваксинопрофилактика, епидемичната обстановка, профилактика и предпазване от заразни заболявания.

ИМУНОПРОФИЛАКТИКА

Приоритет в дейността е осигуряването на висок имунизационен обхват при плановите имунизации и реимунизации, съгласно Имунизационния календар на страната. Редовно са осигурявани необходимите за областта количества ваксини. Стриктно се спазват изискванията на хладилната верига при доставяне на биопродукти за провеждане на рутинните имунизации и реимунизации.

О**бщият имунизационен обхват е 62%** / 63,63% за 2022г/, като при **имунизациите обхватът е 96,64%**/ 96,09%2022г./, а при **реимунизациите е 52%** /54,52% 2022г./. Постигнат е 93,73% имунизационен обхват със задължителни имунизации и реимунизации в детска възраст, но се отчита по-нисък обхват при реимунизациите.

При изпълнение на дейностите по имунопрофилактика има проблеми при работата с родители отказващи задължителни имунизации на децата. Проблемно е и обхващането с имунизации и реимунизации на ромското население, поради честата миграция в различни населени места, нямат избран личен лекар или не представят никакви медицински документи.

Запазва се тенденцията на по-ниско покритие с реимунизация срещу тетанус и дифтерия при възрастните. Необхванатите са основно по причини от немедицински характер, като неявяване при личния лекар за извършване на реимунизацията, въпреки многократните напомняния от негова страна, отказ, миграцията на територията на страната и извън нея. Причина за ниския обхват са и здравнонеосигурените лица, които не са включени в пациентските листи на ОПЛ.

ИМУНИЗАЦИОНЕН ОБХВАТ СЪС ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ИМУНИЗАЦИИ И РЕИМУНИЗАЦИИ В ДЕТСКА ВЪЗРАСТ, 2023г.

Имунизации и реимунизации	Брой подлежащи / Брой имунизирани		Имунизационен обхват %		
			2023 г.	2022 г.	2021 г.
Туберкулоза					
Имунизация: - новородени - без белег на 7м.-отрицат. след проба Манту	295 40	279 40	94,57 100	96,36 100	96 100
Реимунизация 7 год.	266	266	100	100	100
Хепатит В					
-новородени	295	279	94,57	97,27	96,64
Имунизация с шесткомпонентна ваксина ДТКаХепБПиХИБ					
-първи прием от II мес.	476	462	97,05	96	97,08
-втори прием от III мес.	498	482	96,78	96	95,56
-трети прием от IV мес.	468	463	98,93	96	97,35
-Реимунизация на 16мес. с Петкомонентна в-на	486	465	95,67	93,64	92,33
-Реимунизация на 6 год. с Тетраксим	659	573	86,94	92	90,43
-Реимунизация на 12 год с Тдка	686	592	86,9	94,16	91,37
Имунизация с пневмококова ваксина					
-първи прием от II мес.	506	493	97,43	96,5	99,85
-втори прием от IV мес.	483	465	96,27	96	98
-Реимунизация на 12 мес.	441	427	96,82	94,18	94,18
Морбили, Паротит, Рубеола					
- имунизация на 13 мес. възраст	486	465	95,67	95,5	96,21
-Реимунизация на 12 години	686	596	86,88	93,17	98,54
ОБЩО	**6771**	**6347**	**93,74%**	**95%**	**95,68%**

С целеви имунизации и реимунизации **са ваксинирани само 19 лица срещу бяс, всички постекспозиционно.**

От препоръчителните имунизации и реимунизации са извършени:

- Имунизация срещу човешки папиломен вирус – от на12г. момичета са обхванати 4 момичета с два приема и при 13 годишните – 3 момичета с два приема. Остава непроменено негативното отношение към ваксината. В изпълнение на НП за първична профилактика на РМШ през 2023година са извършени много дейности – срещи с родители на момичета от целевата група, срещи с медицински специалисти, давани са указания относно ваксините, приложението, безопасността и ефикасността, разпространявани са информационни материали, но имунизационният обхват при целевата група остава изключително нисък.

- Имунизация срещу ротавирусни инфекции при двудозова схема - с два приема са обхванати 172 деца; при тридозова схема – с първи прием 50 деца, с втори - 52 и с трети – 28 деца.

- Отчетени са 10 деца със завършена имунизация срещу варицела.

- Имунизация срещу грип - Отчетени от общопрактикуващите лекари са общо 5085 лица/ 3 529-22г./, като от тях 135 с ваксина осигурена от пациента и по Националната програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип - 4950 лица/ 3 529, 13% за 2022г./ при подлежащи 27824 или 18%. Налице е ръст от 5%.

- Реимунизация срещу тетанус при нараняване – 83 лица, при 108 през 2022г..

В **имунизационния кабинет на РЗИ Смолян** са извършени само препоръчителни имунизации: 339 дози ваксина срещу COVID-19 и 6 дози срещу грип.

ЗАРАЗНА ЗАБОЛЯЕМОСТ

През 2023 година, в сравнение с предходната година, се регистрира значително снижение на заразната заболеваемост за сметка основно на случаите на COVID-19 през второто тримесечие на годината. Налице е завишаване на случаите на други въздушно-капкови инфекции, като варицела и скарлатина, а също и при чревните инфекции - до нива близки до тези преди пандемията. Регистриран е 1 епидемичен взрив от COVID-19 в дом за стари хора. Регистриран е и един случай на коклюш при 3месечно дете. Няма регистрирани взривове от хранителни заболявания и други заразни заболявания.

Заразната заболяемост е **832,31%ооо**/ без грип и ОРЗ/ при 6619,14%ооо за 2022г. Хоспитализирани са 49,42% от случаите предимно с COVID-19, в тежко и средно тежко състояние. Починали са 16 лица с коронавирусна инфекция, няма съобщени починали от други заразни болести. Смъртността от остри заразни заболявания е 17,14 на 100 000, а леталитетът-2,05% **. Заболяемастта от грип и ОРЗ е 4169,56 на 10000**, срещу 3675,31 на 10000 за 2022 година. Установена е циркулация на два подтипа на грипен вирус тип A/H1N1/ и /H3N2/. Не са достигнати епидемични нива на заболяемост

Своевременно са проучвани, регистрирани и съобщавани заразните и паразитни болести, съгласно действащата нормативна уредба и са предприети противоепидемични мерки. До отпадане изискването за задължителна изолация и карантина на потвърдените случаи на COVID-19 и техните контактни лица всички са проучвани, уточнявани са контактните лица, отразявани са актуалните данни в НИС за борба с COVID-19 и са предприемани съответните противоепидемични мерки за изолация и карантина. В срок са изготвяни месечни отчети за заразната заболяемост.

В структурата на общата инфекциозна заболеваемост отново преобладават въздушно-капковите инфекции и случаите на COVID-19 продължават да са водещи.

По групи инфекции честотата, е както следва**:**

✓ въздушно-капкови инфекции–86% срещу 99,39 % за 2022 год.;

✓ чревните инфекции – 12,09% срещу 0,39% за 2022г.;
✓ вирусните хепатити – 0,90% срещу 0,14% за 2022г.;
✓ СПИ – 0,38%;
✓ инфекции с няколко механизма на предаване/ХИВ инфекция / - 0,25% при 0,04% за 2022г.;
✓ групата на трансмисивни инфекции – 0,25% при 0,03 за предходната година;
✓ невроинфекции – 0,12%

Регистрираната честота по нозологични единици е:
✓ COVID-19 с относителен дял 55% срещу 96,16% за 2022г.
✓ варицела с относителен дял 22,13%, срещу 2,87% за 2022 г.
✓ ентероколитите - 7,72%, срещу 0,03% за 2022 год.
✓ скарлатина – 7%, срещу 0,13% за 2022 год.
✓ салмонелоза – 3,73%, срещу 0,04% за 2022г.
✓ туберкулоза – 1,8%, срещу 0,18% за 2022г.
✓ вирусни хепатити/A,B,C,E/ – 0,90% срещу 0,13% за 2022 год.
✓ ротавирусен гастроентерит – 0,64% срещу 0,30% за 2022г
✓ СПИ – 0,38%
✓ ХИВ инфекция – 0,25% срещу 0,04% за 2022г.
✓ Лаймска борелиоза – 0,25% срещу 0,03% за 2022г.
✓ Коклюш и бактериален менингоенцефалит – по 0,13%.

При всички тях е налице повишаване, с изключение на Ковид-19.

За 2023г. **заболяемостта от туберкулоза е 15 на 100хил.** при 12,08%ооо за 2022г. и 4,9%ооо за 2021г.. През последните пет години в областта не се наблюдава съществена динамика на заболеваемостта от туберкулоза, най-ниска е през 2021 година.

Заболяемостта от паразитози в областта традиционно е ниска, вкл. и от ехинококоза, която в последните 10 години е под 1% и е по-ниска от средната за страната**.** Не се изключва възможността за пропуски в регистрацията на случаите. През 2023г. тенденцията се промени и **заболяемостта от ехинококоза е 3.21%ооо**, над средната за страната, която за 2022г. е 1,3 на 100хил. През 2022 няма регистрирани случаи, а през 2021г. е 0.98%ооо.

Няма регистрирани случаи на трихинелоза за поредна година. Поради липса на регистрирани случаи на аскаридоза през последните 5 години, 5 от 59 селища ендемични за аскаридоза са снети от учет и остават да се водят 54 селища.

От другите паразитози обичайно има единични случаи. Същото се установява и при обследванията на децата в детските заведения за ентеробиоза и жиардиаза.

Няма регистрирани случаи на внесена малария.

ВЪТРЕБОЛНИЧНИ ИНФЕКЦИИ

През 2023 година не се наблюдава съществена динамика в регистрираните **инфекции свързани с медицинското обслужване** в лечебните заведения за болнична помощ в област Смолян. На епидемиологичен надзор на ВБИ подлежат 8 лечебни заведения – 4 МБАЛ, 1 ЦПЗ и 3 СБР. Във всички лечебни заведения в областта са създадени комисии по ВБИ съгласно Наредба № 3 / 08.03.2013г. за утвърждаване на медицински стандарт по превенция и контрол на вътреболничните инфекции. Всяко лечебно заведение разполага с годишна програма за профилактика и контрол на ВБИ и програма за ограничаване на АМР, в съответствие с наредбата. По данни на тримесечните сведения за инфекции свързани с медицинското обслужване, постъпващи в РЗИ, през 2023 година в лечебните заведения за болнична помощ в областта са регистрирани 150 броя инфекции свързани с медицинското обслужване срещу 177 за предходната година, при 34467 преминали болни. **Честотата на ИСМО при преминалите болни е 0,43%** при 0,54% за 2022г. Както и предходната година основно са регистрирани случаи в МБАЛ Смолян. Най-много са в ОАИЛ и ХО. Водещи в ОАИЛ са инфекциите на долни дихателни пътища, а в ХО – инфекции на хирургичното място и с водещо участие в етиологичната структура съответно на Ацинетобактер, Псевдомонас,

Клебсиела, Ешерихия коли, Кандида, Стафилокок куагулазо негативен. По-голям процент от регистрираните нозокомиални инфекции са микробиологично доказани- 92%, медицинското обслужване микробиологично недоказани са 7,33% и неизследвани 0,66% **.**

Недостатъчно е нивото на регистрация на ВБИ, особено в общинските болници, в които за поредна година няма регистрирани инфекции, свързани с медицинското обслужване., с изключение на МБЛАЛ-Мадан с 1 случай. До известна степен това се дължи на по-малкия брой хоспитализирани пациенти, липсата на интензивни отделения и тежко болни и краткия престой на болните в лечебното заведение. Относителният дял на лекуваните с антибиотици пациенти изписани от лечебните заведения за болнична помощ в областта е 25,72% , при 28,22%/22г. и 31,07%/ 2021 година.

Отдел "Медицински изследвания" работи клинична микробиология и медицинска паразитология. В отдела работят 4 младши експерти и хигиенист. Продължително вакантна е длъжността началник на отдел, а по граждански договор работи паразитолог. Липсата на началник се отразява негативно върху работата. Отделът не е оптимално натоварен. С изключение на 1 мл. експерт останалите са дългогодишни, опитни експерти, но липсата на микробиолог се отразява на качествата на работа.

През годината са изследвани общо 9687 проби, с 2072 повече в сравнение с предходната година. Завишаване се наблюдава при всички видове изследвания. В изпълнение на дейностите по национални програми са извършени с 1135 повече изследвания за ХИВ и вирусни хепатити В и С в сравнение с предходната година. Паразитологичните изследвания са увеличени с 875 в сравнение с 2022г., постигнат е и по-добър обхват на изследване на организираните детски колективи.

Проведеният външен контрол по диагностика на паразитозите, ХИВ, хепатит Б и С и серологична диагностика на сифилис приключи успешно с получаване на съответния сертификат.

ДИРЕКЦИЯ „МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ"

Основните цели в дейността на дирекцията през 2023г. са повишаване на качеството и гарантиране достъпността до медицинска помощ и лекарствоснабдяване за населението от област Смолян и защита правата на пациентите, чрез постоянен контрол и мониторинг върху дейността на лечебните заведения за спазване на утвърдените медицински стандарти и здравното законодателство.

Дирекция „Медицински дейности" осъществява контрол и методична помощ на следните лечебни и здравни заведения на територията на област Смолян:

№	Лечебни заведения	Брой обекти към 31.12.2021 г.	Брой обекти към 31.12.2022 г.	Брой обекти към 31.12.2023 г.
1.	Лечебни заведения за болнична помощ	8	8	8
2.	Лечебни заведения за първична медицинска помощ	66	65	64
3.	Лечебни заведения за първична дентална помощ	130	122	125
4.	Лечебни заведения за специализирана медицинска помощ, в т.ч. МЦ, МДЦ, ДКЦ	80	73	78
5.	Медико-диагностични лаборатории	7	6	6

6.	Медико-технически лаборатории	20	20	20
7.	Хосписи	1	0	0
8.	Регистрирани лица, упражняващи неконвенционални методи за благоприятно повлияване на индивидуалното здраве	4	5	5
9.	ЦСМП и филиали	10	10	10
10.	Аптеки	50	48	49
11	Дрогерии	15	17	17
	ОБЩО:	**391**	**374**	**382**

Дирекцията се състои от 11щ.дл. и през годината кадровото обезпечаване е подобрено. Всички длъжности са заети. Проблемът е, че трима лекари в дирекцията са в пенсионна възраст, а други кандидати няма. Служителите са взаимозаменяеми и не се допуска отказ от предоставяне на административни услуги. Всички са участвали в организирани от МЗ дистанционни тематични обучения, което допринесе за повишаване на професионалните умения. Работено е по актуализиране на оперативните процедури, с което се унифицира и облекчава дейността на инспекторите.

Планувaните за годината дейности са изпълнени, с цената на претоварване на служителите. Успешно и в срок извън плана се изготви предложение за областна здравна карта. При определянето и планирането на потребностите на населението от медицинска помощ на базата на анализ и оценката за настоящото състояние на системата, визия за развитие на здравеопазването в областта, се взети предвид географската, климатичните и социално-икономически дадености и здравно демографските процеси. В становището си РЗИ прояви стремеж за запазване целостта на съществуващите структури в общинските болници и осигуряване на възможност за функционирането им с цел осигуряване на равнопоставен достъп до навременна медицинска помощ планова и в спешен порядък. Предложените от РЗИ параметри ведно с анализа и обосновката бяха приети от областната комисия за изработване на ОЗК.

В дейността по направления е извършено:

През 2023г. има **регистрирани 13 нови лечебни заведения**, докато през 2022 г. са били само 2. **Разкрити са 7 АСМП**: 2 по ендокринология и болести на обмяната в Смолян и в Мадан; 2 по кардиология в Девин и Мадан; 1 по очни болести в Смолян, 2 по образна диагностика в Смолян; **4 АПДМ** – 1 Баните, 1 Смолян, 1 Златоград, 1 с. Могилица; **1 АПМП** – в Девин; 1 МЦ – Доспат. Наблюдава се интерес към разкриване на практики, не само в областния център. С ръста на броя на ЛЗИБП е подобрен достъпът на населението до медицинска помощ. За първи път са разкрити дейности по образна диагностика в извън болничната помощ.

За пререгистрация са постъпили 48 заявления /с 62,5% повече от 22г./. Наблюдава се инвазия за регистриране на втори адреси на ЛЗ с основна регистрация извън областта.

Заличени са 11 ЛЗИБМП: 2 - АПМП ДМ, 6 - АСМП, 2 - АПМП, 1 -МЦ.

През 2023 г. е спазено изискването за двукратно уведомяване на общините за промени в броя на лечебните заведения на тяхна територия.

От ЛЗБМП само МБАЛ „Д-р Бр. Шукеров“ АД гр. Смолян е кандидатствала за пререгистрация във връзка с увеличеният капитал.

Продължава липсата на кандидати за регистриране на амбулатории за здравни грижи на територията на цялата област. Съсловните организации и местното общинско ръководство следва да насърчава създаването на такива практики с цел по-добър достъп до медицинска помощ, особено в отдалечени населени места без седалище на амбулатория за първична медицинска помощ, и проследяване на развоя на хроничните социално значими болести.

Организация и контрол на медицинската експертиза и РКМЕ

В началото на годината със заповед на директора на РЗИ са определени видовете и съставите на 37 ЛКК за област Смолян - 26 в болнична помощ и 11 за извънболнична помощ. Шест от комисиите са определени за отпускане на помощни средства, съгласно ЗХУ. Многократно са извършвани промени в персоналния състав / 40/, което се отразява негативно на качеството на МЕ за временна неработоспособност, води до несигурност с обезпечеността им, а на моменти се стига до кризисни ситуации. Причината е в кадровия недокомплект в съставите. Поради възникнала невъзможност да се осигури временно функциониране на отделни комисии в извънболнични структури се наложи по изключение, експертизата да се осъществява от болнични ЛКК в същото населено място, с което се избегна насочване на пациентите към други общини.

Завишена е взискателността към органите на МЕ чрез проверки на място и проследяване на изпълнението на дадените препоръки. Проблемите на медицинската експертиза са обсъждани на 16 заседания на РСКАИОМЕВН и 2 работни срещи в разширен състав с представители на РЗИ-Смолян, ТЕЛК и ЛКК. Включвани са и теми, които касаят трайната неработоспособност, като увеличения брой технически грешки в ЕР, издадени от ТЕЛК, пропуски в актуализацията на данни за ЕР в ЕИСКМЕ по сигнал на НЕЛК, проблеми при своевременно въвеждане на данните в е-регистър, тъй като екипите които работят в областта на експертизата са едни и същи. Експерти от РКМЕ ежедневно дистанционно и при в възникнала потребност оказват на място помощ на ТЕЛК, ЛКК и лекуващите лекари. С наше съдействие беше извършена актуализация на данните в ЕИСКМЕ.

През годината към РЗИ са отправени 129 възражения по издадени болнични листове за временна неработоспособност – 17 по издадените еднолично, с 47% по-малко от миналата година и 112 б.л. за временна неработоспособност от ЛКК , също с 8% по-малко. Няма забавяне в придвижването на преписките. Най-честият повод за обжалването е съмнение на работодателите за несъответствие на размера на неработоспособността. В 60% възраженията са неоснователни; 40% са отменени, поради несъобразяване с нормите.

В РКМЕ са приети, обработени и изпратени в срок до ТЕЛК **3241бр. заявления-декларации за освидетелстване/преосвидетелстване за трайна и временна неработоспособност/** с 15% по-малко от 22г./ . През годината е работено с 4005 МЕД. Продължава да намалява броят на заявления за трайна експертиза. 96% от тях са приключили с влезли в сила ЕР, а останалите 4% са прехвърлени за настоящата година. В РКМЕ продължава да се извършват справки и заверки на издадени ЕР.

Обжалваните експертни решения на ТЕЛК пред НЕЛК през РКМЕ са 158, с 20,2% по-малко от 22г. Водеща причина за обжалване през всичките години е несъгласие с постановените проценти трайно намалена работоспособност/степен на увреждане /ТНР/СУ/. Преобладава броят на върнатите 341 /с 26% повече/ и отменени ЕР-202, потвърдените са 30, с 20% по –малко от 2022г. Дирекция МД анализира на полугодие причините и ги разглеждат на заседания на Регионални съвет с участие на директора на РЗИ. Обръща се внимание за прецизно прилагане на отправните точки от Методиката от ТЕЛК.

Проблем остават значителният брой технически грешки- 619, чието коригиране удължава времето за влизане в сила на ЕР. След предписание от РЗИ от 2022г. се наблюдава по-добра експедитивност.

През 2023 г. пет ЛЗБП: МБАЛ „Д-р Бр. Шукеров“ АД, МБАЛ „Проф. К. Чилов“ ЕООД, МБАЛ „Проф. Ас. Шопов“ ЕООД, „МБАЛ–Девин“ ЕАД и „ЦПЗ Смолян“ ЕООД имат преподписани договори с Министерство на здравеопазването за заплащане на медицински дейности извън обхвата на ЗЗО и за дейност в трудно достъпни райони,а трите общински болници получиха средства за осъществяване на консултативна помощ на пациенти в спешно състояние и обслужване на трудно достъпни райони. В МБАЛ Смолян, се субсидира и дейността на ТЕЛК, и дейността по диагностика, диспансеризация и профилактика на туберкулозата. През годината сключиха допълнителен анекс за поддържане готовността за оказване на медицинска помощ при извънредни ситуации, аварии и катастрофи.

Центърът за психично здраве е с основен източник на средства от МЗ, които са недостатъчни за разгръщане възможностите на психиатричната помощ.

Ежемесечно се събират и проверяват електронните отчети от ЛЗ. Установяваните грешки са коментирани с ръководителите на заведенията и своевременно коригирани и в срок са изпращани в МЗ, без забележки. Всяко тримесечие се правят планови проверки на място за съответствието на отчетените дейност с медицинската документация. Не са констатирани пропуски по същество.

През годината е преустановено снабдяването на МБАЛ, но продължи отчитане на разходването на лекарствените продукти Регкирона и Веклури с 38 отчета и Кинерет 7. Същите са изпращани в срок в МЗ. В РЗИ не е постъпвала информация за затруднен достъп до лекарства от тази група.

Обезпечаването на системата с достатъчен брой квалифицирани лекари и здравни специалисти от различни сфери на медицината са основно изискване за предлагане и гарантиране на качествени медицински услуги. Един път годишно се изисква информация от ЛЗ за заетите длъжности по основен трудов договор на лекари и здравни специалисти. Работи се и по прилагане на изискванията по Наредба 1/ 2015 г. за придобиване на специалност в системата по здравеопазване. В края на първото шестмесечие на НЦОЗА се предоставя информация за наличния брой специалисти по направления и потребностите от тях. През 2023 г. в област Смолян са работили на основен трудов договор ЛЗИБП 254 лекари, от които 78,8% с придобита специалност. Най-голям дял имат кардиолозите -7%, следвана от АГО, нервни болести и хирургия с по 6,25%, педиатрия -5,3%. В областта няма специалист по хематология, онкология, клинична токсикология и др.

Увеличен е броят на лечебните заведения, акредитирани като бази за специализация от 2 на 7. Заетите места в тях са 12. Една е базата по физикална и рехабилитационна медицина – с 2 специализиращи, за обща медицина - 3 бази с 2 заети места, МБАЛ Смолян – 8 специализиращи, МБАЛ Девин – 0 . Областната болница и МБАЛ Девин са бази за подготовка на медицински сестри.

Към 2022 г. **обезпечеността на областта с лекари е 30,1 %оо** - с 2,1% повече в сравнение с 2021 г., която е далеч от средната за страната. Добра е о**безпечеността с ОПЛ-6,8 %оо**. Броят на лекарите **по дентална медицина** е 145 и реализира **обезпеченост 15 на 10 хил. население.**

Отчетната кампания на лечебните и здравните заведения за 2023 г. започна навреме. От 2023 г. ЛЗБП въвеждат информацията за хоспитализациите директно в УЕБ-базирано приложение на НЦОЗА. От три години отчетите от лечебните заведения се приемат само на електронен носител, но все още постъпват с непълни и неточни данни. Считаме, че проблемът е в различните програмни продукти, с които работят лекарите и формалният подход към статистическата отчетност, което налага да се засили методичната помощ от страна на Д МД. Два пъти годишно се изготвя и предоставя в Министерство на здравеопазването отчет за степента на изпълнението на утвърдените политики и програми по бюджета и прогнозен бюджет за периода 2024-2026 г. Повишена е събираемостта на отчетите.

Изработени са „Годишен анализ на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в област Смолян – 2022 г.", „Справочник здравеопазване 2022 г. за област Смолян". Налице е сериозна демографска криза в областта. По-ниска осигуреност с лекари и медицински специалисти от средните за страната, висока средна възраст на работещите в областното здравеопазване, тежък кадрови дефицит от педиатри, неонатолози, анестезиолози и редица други специалисти.

Областта разполага с повече болнични легла от средните стойности за страната /основно за физикална и рехабилитационна медицина/.**Използваемостта на среден брой легла в областта през 2023 г. отбелязва ръст от близо 4% /58,5%** при 54,7% за 2022 г. и 54.8% за 2021 г./. Най-висока е в СБР- 84% в СБР Баните и около 65% в СБР Рудозем и Девин. За МБАЛ- водеща е МБАЛ-Златоград с 50,6%. Най-зле е МБАЛ Девин с 28,4%. Трайно най-висока е използваемостта на леглата в ЦПЗ-Смолян с 90,2%. Две ЛЗ са реализирали лек спад от 1% - МБАЛ Смолян и МБАЛ Девин.

Използваемост по видове активни легла:

- легла за интензивно лечение – 57,8%

- терапевтичните легла – 52,6%
- хирургични легла, без УНГ са с 52,5%
- акушеро-гинекологични легла – 36,8%
- педиатрични легла –34,6%

Използваемост на „други легла“
- психиатричните легла - 90,2%
- За физикална и рехабилитационна медицина -71,6%.
- леглата по ФРМ в областната болница -0.

Контролът на обектите за търговия на едро и дребно с лекарствени продукти в хуманната медицина се основава на Закона за здравето, Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина. На територията на областта има регистрирани 49 аптеки. През годината има закрита една аптека в с. Давидково. Само шест осъществяват дейност в села – Баните, Борино, Върбина, Смилян, Хвойна и Чепинци. В цялата област няма денонощна аптека, при утвърдена минимална потребност от една. Вендинг продажба на лекарства се осъществява в две аптеки - в Доспат и Златоград. Извършени са общо 46 проверки в аптеките , от които 40 планови и 6 по заявление за откриване на аптека по Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина и по Наредба № 28 за устройството, реда и организацията на работа в аптеките в хуманната медицина и номенклатурата за лекарствените продукти. вкл. При извършените проверки не са установени съществени пропуски в регламентираната организация на работа и изискванията към задължителното оборудване и документация. Въвеждането на електронни рецепти за реимбурсираните медикаменти доведе до ефективен контрол и следва тази практика до обхване всички видове лекарствени продукти по лекарско предписание.

Отпускане на лекарствени продукти се извършва и от 17 дрогерии, от които 12 в селата и 5 в градовете в Доспат, Девин, Мадан и Чепеларе. Наличието на дрогерии до известна степен подпомага достъпа до лекарствоснабдяване, но поради ограничения в номенклатурата на предлаганите лекарствени продукти, затрудненията остават. При настъпили промени в обстоятелствата регистърът се актуализира своевременно.

След въведеното от м. октомври електронно предписване и отпускане на лекарствени продукти на антибактериални средства и за лечение на диабет системата нямаше готовност за нововъведението и предизвика недоволство от страна на изпълнителите на медицинска помощ. За овладяване на създалата се ситуация се удължи срока за използване на хартиени бланки. Чрез изготвена от РЗИ анкета се проучи мнението на лекари, лекари по дентална медицина, фармацевти и пациенти- 65% от анкетираните одобряват издаването на рецепти по електронен път.

От 13.06.2023 г. влезе в сила промяна в Наредба №4 от 2009 г. за условията и реда за предписване и отпускане на лекарствени продукти съгласно която се въведе електронно предписване е отпускане на лекарствени продукти с наркотични вещества и отмяна на АУ за предоставяне на рецептурни бланки. Иззеха се наличните специални рецептурни бланки от 91 лекари и се архивираха по надлежния ред. Предадоха се за унищожение, съхраняваните повече от 10 години, използвани рецепти. Периодично се актуализира регистърът на лекарите, имащи право да предписват лекарства наркотични вещества, съдържащ 128 лица. По подадени заявления от правоимащи са предоставени 309 кочана специални рецептурни бланки /306 зелени и 3 жълти/ и 28 кочана специални формуляри на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества. Няма установена загуба на специални рецептурни бланки и специални формуляри за поръчка. Всяко тримесечие се изготвя и предоставя отчет в МЗ по чл. 65б от ЗКНВП за закупените, продадените и наличните лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества от аптеки и лечебни заведения.

Задачите по отбранително – мобилизационната подготовка за 2023 г. са изпълнени.

Ежемесечно се събира, обработва и изпраща при поискване информация в дирекция „Медицински дейности” на МЗ за родените деца с неуточнен произход, припознати от чужди граждани или лица с двойно гражданство във връзка със „Стратегия за борба с трафика на хора”. При изпълнението на задачата не се срещат затруднения, с изключение на необходимостта от периодично напомняне на ЛЗБП с разкрити родилни структури за

своевременно предоставяне на необходимата информация и документация за всеки конкретен случай. Местна комисия не е заседавала, тъй като не е имало случай на трафик и необходимост от оказване на психологическа и медицинска подкрепа.

Продължава контролно - методичната дейност по изпълнение на Националната програма за подобряване на майчиното и детско здраве /2021-2030г./ Всяко тримесечие са извършвани проверки на предоставените отчетни документи от МБАЛ-Смолян за изпълнените дейности по програмата. След проверка на място в лечебното заведение, електронните отчетни форми са предоставяни в МЗ в срок. Извършена е и здравно образователна дейност чрез здравно информационни материали издадени от РЗИ на теми „Депресия и бременност - Помогнете си!“ , „Алкохолът-приятел или враг на младите хора“ и „Гръбначни изкривявания“, здравословно хранене. За „Световната седмица на кърменето: 01-07.08.2023 г.“ са издадени и отпечатани от РЗИ-Смолян 64 бр. плакати. Разработена и проведена анкета сред медицинските специалисти (ОПЛ и АГ) за проучване на дейностите по НППМДЗ.

Лекар от РЗИ участва ежеседмично в заседанията на Съвета по осиновяване, а служител на Д МД участва в комплексна оценка на деца със специални образователни потребности /ЕКПО/ към РИО на МОН. Взето е участие в съвместна проверка с Държавна агенция за закрила на детето, относно за прием на деца без придружител в болниците и за прилагането на нехуманни методи на физическо ограничаване при провеждане на лечение на деца.

Поддържа се актуална информация за броя на децата, ползващи детски ясли и детски кухни на територията на региона. Тя се предоставя от общините на областта под формата на 10 отчета. Обработва се и се изготвя обобщен отчет, който се предоставя в МЗ по зададен образец.

По контролната дейност са извършени:

- 25 проверки на място за съответствие с изискванията на действащите медицински стандарти за регистрацията/пререгистрация на ЛЗ
- 29 проверки на място в аптеки, притежаващи лицензия за отпускане на лекарствени продукти с НВ, от които на две аптеки /в гр. Девин и гр. Рудозем/, по искане на МЗ издаване на лицензия.
- 10 целеви проверки в ЛЗ и ЦСМП, за наличието и изправността на медицинска техника, при които е установен регулярен контрол на апаратите, съгласно сертификатите им.
- 62 проверки по спазване на регламентите при осъществяване на експертиза за временна неработоспособност при 40 планувани. Завишеният брой е в резултат на проверки относно издадени протоколи за помощни средства на хора с увреждания по искане но МЗ. Не са констатирани нарушения по НМЕ
- 4 проверки за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина. Не са констатирани нерегламентирани продажби и няма постъпили сигнали за такива.
- 4 проверки на 5те практики за неконвенционални методи в областта са пет.

Контролът върху тях от страна на ДМД е затруднен от обстоятелството, че титулярите упражняват дейността предимно в неработни дни и без регламентирано работно време.

Във връзка с изготвяне на проектобюджетите на първостепенните разпоредители на бюджета на държавните и общински лечебни заведения за болнична помощ – търговски дружества и ЦПЗ от област Смолян се извърши двукратно проверка и обобщаване на данните от ЛЗ и предоставени на МЗ.

При **п**лановите проверки се включва и контрол на документацията. Констатираните пропуски и нарушения се обсъждат в хода на проверките, отразяват се в констативните протоколи, в единични случаи се правят предписания.

Не е имало необходимост от проверки на ЛЗ за обем дейност , в изпълнение на Наредба 49 / 2010 г. за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешният ред на лечебните заведения за болнична помощ и домовете за медико-социални грижи.

Контрол по изпълнение на Закона за кръвта и кръвните биопродукти се прави всяко тримесечие в единственото в областта отделение по трансфузионна хематология към МБАЛ Смолян. В отделението се води прецизна поименна документация на кръводарителите, изградена е надеждна система за доставяне на кръв при необходимост на общинските болници чрез транспорт на ЦСМП. Както и през предходните години не са съставени актове и не са налагани наказателни постановления поради липса на нарушения.

ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“

Дирекцията има два отдела – Държавен здравен контрол и Профилактика на болестите и промоция на здравето. Дъжността на директор е вакантна от няколко години поради липса на кандидати.

В **отдел ДЗК** през годината имаше динамика в кадровия състав, което създаде допълнително натоварване за работещите. Вакантна в края на годината е длъжността за главен експерт. Дейността на инспекторите се отчита ежедневно в Интегрираната информационна система за събиране и отчитане на дейностите по ДЗК и ежеседмично и на тримесечия се предоставя отчет пред Директора на РЗИ-Смолян за дейността. Годишният отчет на отдела е въз основа на същите данни. При работа със системата са констатирани недостатъци, повечето от които са коригирани.

За подобряване качеството и ефективността на здравния контрол, в края на годината са разработени две стандартни оперативни процедури - за извършване на ДЗК на обекти с обществено предназначение и СОП за извършване на ДЗК върху продукти, стоки и дейности със значение здравето на човека. Всяка една е с приложени унифицирани констативни протоколи/чек листове за всеки обект, продукт или дейност.

Работата по здравно техническата експертиза е значително завишена. Разгледаните документи са с 20% повече в сравнение с 2022. Проведени са 47 заседания на ЕС при РЗИ (34/22 г.). Разгледани са 147 докумети (121/22 г.) – издадени са 45 положителни становища за ПУП и 57 за инвестиционни предложения и 12 с отрицателни становища. Съгласувани с писма са 3 инвестиционни проекти за СОЗ по искане на Басейнова дирекция Източнобеломорски район. По искане на МЗ са издадени 2 становища по Доклад за екологична оценка на проект на План за управление на риска от наводнения в Източнобеломорски район и в Западнобеломорски район 2022-2027 г. (ПУРН за ЗБР). По искане на РИОСВ – гр. Смолян са издадени 25 становища за преценки за необходимост от ОВОС (27/ 2022 г.) и 14 становища за необходимост от извършване на ЕО (3/ 2022 г.). Участвано е в 19 (при 13 /2022 г.) държавни приемателни комисии (ДПК), 8 заседания на на ЕС в Областна дирекция „Земеделие” и 2 ЕС към общини.

Оказвано е съдействие на експерти в Министерство на здравеопазването, във връзка с проект BG16RFOP001-4.001-0001 „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ”, финансиран по оперативна програма „Региони в растеж“. Внасяни са документи в Агенция по вписванията, организирана е ДПК за един от обектите, подавани са декларации за данъчни оценки. Изпращани са в МЗ типови отчети за извършване на строително-монтажни работи и снимков материал на строежите в област Смолян по изпълнение на проекта. Работено е активно с дружествата – електроразпределитено и ВиК и изпълнителите.

Подлежащи на контрол от отдел ДЗК са били 2180 обекта с обществено предназначение. Извършени са **4219 проверки** (при план 3496), по данни от Интегрираната информационна система за събиране и отчитане на дейностите по ДЗК, с изключение на проверките в предприятия и търговска мрежа за бутилирана вода. Преизпълнението със 724 проверки е в резултат на извънпланови: тематични 239, насочени 237, по уведомления за регистрация на ООП 135 и други 191 непланирани проверки за тютюнопушене в новорегистрирани обекти и по писма.

В обекти с обществено предназначение – 2482 проверки, от които:

- 2031 по текущ здравен контрол (при план 1947);
- 135 по уведомления за регистрации;
- 125 тематични проверки;

- 170 насочени проверки по жалби, сигнали и издадени предписания;
- 21 други цели (по писма);

По официалния контрол **в предприятия за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води са извършени 14 проверки** - 12 текущи и 2 насочени. Издадено е 1 предписание на "Девин" АД за ремонт на помещение за бутилиране.

Здравен контрол на продукти и стоки, имащи значение за здравето на човека – 227 проверки, от тях:

- **114 проверки на химични вещества и смеси** при 30 проверки в обекти (при план 30) за пуснати на пазара химични вещества и смеси. Проверени са 21 детергента, 8 биоцида и 9 химични смеси за спазване изискванията за класифициране, опаковане и етикетиране и за наличие на разрешения, издадени от МЗ. Констатирано е 1 нарушение в етикетирането на преобразувател за ръжда. Икономическият оператор е предприел доброволна мярка и е върнал наличната стока на дистрибутора и е информирал писмено РЗИ-Смолян. Изготвена е нотификация в ICSMS портала, с което РЗИ-Варна е уведомена за предприемане на действия по компетентност. Извършени са и три тематични проверки по указана от МЗ.

- **85 на козметични продукти** –16 проверки в 8 предприятия за производство на козметични продукти и едно възложено производство /9 текущи, 2 насочени и 5 тематични/ при план 8. Регистрирани са 56 обектите за съхранение и търговия на козметични и са извършени 85 проверки-57 текущи, 2 по уведомления, 1 насочена и 25 тематични, при план 56. Проверени са 47 козметични продукта по текущ контрол за установяване спазване на изискванията на Регламент № 1223/2009 г., относно козметичните продукти. Във връзка с направена справка в ICSMS – информационна и комуникационна система за надзор на пазара са извършени проверки по 4 постъпили нотификации. В търговската мрежа е установено едно несъответствие, относно липса на информация на български език. Дадено е предписание за отстраняване на несъответствието и е изпълнено. Работено е по 1 жалба – неоснователна. Извършени са и 31 проверки във връзка с тематична проверка от МЗ.

- **17 проверки на дрехи втора употреба** при план 16, относно спазване изискванията на *Наредба № 27 (ДВ бр.70/2005 г.)*, при които не са констатирани нарушения.

- **11 проверки в търговска мрежа на бутилирани води**. Работено е по 2 сигнала – 1 неоснователен и вторият в резултат на грешно изпълнена поръчка с доставка на вода с етикет на английски, която е изтеглена от пазара и бракувана. При 11 проверки по писмо на МЗ относно продукт представян като „бутилирана вода" в противоречие с нормативните изисквания не са констатирани нарушения.

По здравния контрол на дейности, имащи значение здравето на човека – 1494 проверки, от тях:

- **13 проверки за чистота на населените места** (10 текущи и 3 насочена)_проверки (при план 10), при които се установява добра организация относно сметосъбиране и сметоизвозване. В община Борино е установена запрашеност на улиците и тротоарите след зимния сезон и е издадено задължително предписание за осигуряване на здравословна жизнена среда, което е изпълнено в срок. Във връзка със сигнал за замърсяване на тротоарите пред детска градина са предписани мероприятия към Общината, които са изпълнени.

- **1391 проверки за контрол по спазване забраната за тютюнопушене**. Има преизпълнение в резултат от извършен контрол в новорегистрирани обекти. Констатирани са три нарушения и са съставени 3 АУАН на физически лица.

По инициатива на РЗИ-Смолян са организирани 13 съвместни проверки с представители на ОД на МВР в 7 общини, а по инициатива на регионалните структури на полицията са организирани 3 проверки. Инспектирани са 105 заведения за обществено хранене и развлечение, като за констатирани нарушения на забраната за тютюнопушене са съставени 5 АУАН – два на физически лица и три на юридическите лица, стопанисващи обектите.

Отработени са 9 сигнала за нарушения на забраната за тютюнопушене, от които един е потвърден и са съставени 2 АУАН на клиент и лице от персонала.

- **84 проверки за спазване забраната за употреба и продажба на райски газ** (диазотен оксид) в заведения за обществено хранене и развлечение на територията на област

Смолян, съвместно с представители на Районно управление на Полицията. Не са установени нарушения.

- **6 проверки на СТМ** и не са установени промени в обстоятелствата – регистрация и налична документация.

Отчита се повишена взискателност от страна на здравните инспектори предвид извършените насочени проверки по дадени предписания в текущият контрол – общо 186. Те са били основно при водоизточници и водоснабдителни обекти – 36, учебни и детски заведения – 24, местата за временно настаняване – 34, козметични и фризьорски салони – 20.

В учебни и детски заведения са констатирани несъответствия, основно за материалната база – наличие на влага по стени и тавани в санитарни възли, нарушена цялост на дървено дюшеме в класни стаи, паднала мазилка от тавана и стени. Издадените 8 задължителни предписания са изпълнени и се е подобрила средата и комфортът на децата и учениците.

При козметични и фризьорски салони основните нарушения са установени при вземането на отривки от работния инструментариум и констатиране на патогенни микроорганизми по него.

За установени несъответствия в хода на извършения държавен здравен контрол са издадени

- 58 задължителни предписания за хигиенни мероприятия (28/ 2022 г.), от които над половината са за профилактика на водоснабдителни обекти и обеззаразяване на питейната вода - 31. Едно от предписанията не е изпълнено и е издадена заповед за спиране експлоатацията на обект – хотел.
- 25 предписания за спиране експлоатацията на обект (13 за 2022 г.), от тях 13 за несъответствия в качеството на водата на плувни басейни, като 10 са отменени със заповеди и 3 са потвърдени със заповеди за спиране експлоатацията на обектите;
- 9 заповеди за спиране експлоатацията на обекти (5 за 2022 г.), от тях 3

за несъответствия в качеството на води на плувен басейн – дейността им е възстановена със заповеди и 2 за неизпълнение на предписания по уведомления за регистрация на обществена пералня към детска градина и козметичен салон – в сила;

- 14 Акта за установени административни нарушения (26 за 2022г.), от които 8 за констатиране на тютюнопушене в заведения за хранене и развлечение и 3 за нередовна здравна книжка в ООП на физически лица;

ПО ФАКТОРИ НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА

1. Питейни води.

Осъществени са пробонабирания от зони на водоснабдяване, местни и минерални водоизточници, в съответствие с разработените и утвърдени от директора на РЗИ-Смолян мониторингови програми. Изготвен е Доклад за качеството на питейната вода за 2022 г., който е изпратен до МЗ и е публикуван на сайта на РЗИ-Смолян. ВиК дружеството на всеки две седмици ни информира за въведен режим на водоснабдяване по зони и населени места. В повечето случаи режимът е в резултат на намален дебит на водоизточниците и е краткотраен (за няколко дни) и не е установено влошаване в качеството на питейната вода.

Два пъти месечно се изготвя информация за извършения контрол върху качеството на питейната вода и се публикува на сайта на РЗИ-Смолян.

1.1. Мониторинг по водоснабдителни зони.

По показатели от група А за *микробиологичен и физикохимичен анализ* са взети 190 проби (при план 190). Установени са отклонения по микробиологични показатели в 14 водоснабдителни зони

По показатели от група Б за *микробиологичен и физикохимичен анализ* са взети 42 проби. Има отклонение по микробиологични показатели в 9 водоснабдителни зони.

Изпратени са в РЗИ – Пловдив 34 проби за анализ на тежки метали, пестицидни остатъци, трихалометани и органични съединения и 26 (при план 25) по радиологични показатели – *без отклонения*.

Една проба над плана е във връзка с прокурорско разпореждане за извършване на проверка за установяване качеството и безопасността на водата, предназначена за питейно-битови цели в с. Осиково, община Девин, по повод сигнал на група граждани от с. Осиково, инспектори на РЗИ-Смолян извършиха извънредна проверка на водоснабдителните съоръжения и установиха, че са в добро състояние. Пробата питейна вода е изпитвана по микробиологични, химични и радиологични показатели в Лабораториите за изпитване към РЗИ-Смолян и РЗИ-Пловдив и не дава отклонения.

Издадени са 22 предписания за профилактика на водоснабдителните обекти и обеззаразяване на питейната вода - 11 са до кметовете на населените места, 11 до „ВиК“ ЕООД. При последващите проби е установено изпълнение на предписанията, с изключение на 1 зона и писмено е препоръчано на „ВиК“ ЕООД незабавно да се информират потребителите, че водата не е годна за питейни цели и да се осигури цистерна с вода за питейни нужди. Съставен е АУАН на водоснабдителното дружество.

Издадено е предписание на „ВиК“ ЕООД гр. Смолян за преустановяване употребата на флашхлор гранулат 65 за непрекъснато обеззаразяване на питейната вода и използване на биоциди от продуктов тип 5 за дезинфекция, което е изпълнено.

Постъпили са 2 сигнала за влошени качества на питейната вода, които са потвърдени. Касае се за микробиологични отклонения в качеството на водата на ведомствени водоснабдявания, захранващи места за временно настаняване. Издадени са 2 предписания за ограничаване употребата на водата за питейни нужди, извършване на профилактика на водоснабдителните обекти и обеззаразяване. Контролните проби констатират, че при едното от водоснабдяванията, качествата на питейната вода са възстановени. При другото водоснабдяване има отново микробиологично замърсяване и със Заповед за спиране експлоатацията на обект е спрян хотелът, захранен от същото. Издадено е предписание за изграждане на съответните съоръжения за обработка на повърхностни води, предназначени за питейно-битови цели.

При извършената проверка по сигнал за силна миризма на хлор и химикали в с. Проглед, след анализ на питейната вода е установено наднормена стойност на остатъчна хлор. Допълнителният бидон с биоцида за обеззаразяване е отстранен от водоема, захранващ селото. Съставен е АУАН на „ВиК“ ЕООД гр. Смолян и е издадено предписание за обучение на служителите, извършващи дезинфекция на питейната водата.

1.2. Мониторинг на местни водоизточници. При изследвани 40 проби по химични и микробиологични показатели е установено отклонение по микробиологични показатели на 8 чешми в 5 населени места и са издадени 5 предписания до ведомствата, стопанисващи чешмите за извършване на профилактика на каптажите и обеззаразяване на питейната вода. Повторните проби са добри.

Установените отклонения в качеството на питейната вода по микробиологични показатели са основно при водоснабдяванията, стопанисвани от общинските администрации и частни ведомства. От общо 31 задължителни предписания за профилактика на системите и обеззаразяване на питейната вода 16 са на кметове и 2 на частни лица. При тях липсват квалифицирани кадри, които да стопанисват водоснабдителните обекти и да извършват обеззаразяване на питейната вода. В резултат на своевременните действия на здравните инспектори и дадените от тях насоки несъответствията са отстранени. Микробиологичните отклоненията на питейната вода са за ограничено време и не водят до трайно влошаване качеството на питейна вода.

Процентът на стандартност на изследваните проби питейни води по химични показатели е 100 % (при 100 % за 2022 г.), а по микробиологични показатели е 89,8 % (при 96,9 % за 2022 г.). Броят на резултатите с отклонения са значително повече в сравнение с предходните години, което обяснява заниженатa стандартност по микробиологични показатели.

1.3. Мониторинг на минерални води за водоналиване от обществени чешми - Изследвани са 24 проби за микробиологичен анализ и 6 за физикохимичен. Има едно отклонение, което не е потвърдено.

Във връзка със сигнал е установен проблем с Псевдомонас аеругиноза в минерална вода от находище „Беденски бани“ - наличие на микроорганизма в сондажа, водоема и обществената чешма в различни проби за интервал от един месец. Издадено е предписание към Община Девин за предприемане на мерки и възстановяване качеството на водата, изпратено е уведомително писмо до БД ИБР за наличието на микроорганизми в сондажа. След консултации с гл. експерт от НЦОЗА, общината е информирана за конкретно активно вещество, което ефективно ще повлияе микробиологичния растеж във водопреносната система. Контролните изпитвания на минералната вода са без отклонения.

1.4. Мониторинг по *Наредбата за изискванията към бутилираните води (Обн. ДВ. бр. 68/2004)* - пробите бутилирани води и води при водоизточника се анализират от РЗИ-Пловдив и Столична РЗИ. Планираният мониторинг е изпълнен и няма отклонения.

1.5. Контрол върху качеството на повърхностните води, предназначени за питейно – битово водоснабдяване, съгласно *Наредба № 12 (Обн. ДВ. бр. 63/2002 г.)*. Взети са проби от 13 водоизточника за *микробиологичен анализ* от пунктове, определени по мониторинговите програми на БД ИБР – Пловдив и БД ЗБР – Благоевград.

2. Контрол върху качеството на водите от плувни басейни – взети са 73 проби за изследване по физико – химични и 70 по микробиологични показатели (при план 61). Работено е по 2 сигнала за влошени качества на водата в басейни, които са потвърдени. Издадени са предписания за спиране експлоатацията на басейните, отменени със заповед.

При плановия и насочен контрол на водата в плувни басейни са констатирани отклонения в 16 проби, по показатели – *колиформи, микробно число, амониеви йони, окисляемост и над 1 остатъчна хлор.* Издадени са *13 броя предписания за 48 часово спиране експлоатацията на обекти*. След повторни проби, 10 предписания са отменени, а 3 са потвърдени със *заповеди за спиране*, впоследствие отменени.

3. Отривки от работен инструментариум в козметични и фризьорски салони. Обхванати с лабораторен контрол са 66 козметични салона (при план 64), чрез вземане на отривки от работен инструментариум за установяване наличие на патогенни микроорганизми. Установени са отклонения в 5 салона и са издадени 5 *броя предписания за 48 часово спиране експлоатацията на обекти*, по-късно са отменени.

4. Отривки от чисто бельо от обществени перални. Обхванати с лабораторен контрол чрез вземане на отривки са 33 обществени перални (при план 34, 1 пералня не е работила). Установено в един обект наличие на патогенни микроорганизми и е предписано извършване на качествен перилен процес.

5. Контрол на шум от локални източници. Извършени са 2 контролни измервания на шум от локални източници по постъпили жалби през 2022 година и не са констатирани наднормени стойности на шум. Работено е по 2 сигнала за създаден акустичен дискомфорт от локални източници (озвучителна уредба от ски гардероб и складова база за разцепване и рязане на дърва). Сигналите са не основателни. Издадени са 2 становища по чл. 16 б, ал. 2 от ЗЗШОС по постъпили уведомления в срок.

Извършени са 4-те тематични проверки указани от МЗ – две за козметични продукти , 1 за детергент и 1 за биоцид.

1. Относно пуснатите на пазара изделия, предназначени да влязат в директен и продължителен контакт с кожата за съответствие с т. 27 от Приложение XVII на Регламент REACH. Взети са две проби от артикули огърлица и обеци с произход Китай за лабораторен анализ по показател никел и са изследвани в Лабораторен изпитвателен комплекс към Столична РЗИ и съответстват на изискванията на т. 27 от Приложение XVII на Регламент (ЕО) №1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г., относно регистрацията, оценката разрешаването и ограничаването на химикали (REACH). Резултатите от изпитванията с придружаващо здравно заключение са предоставени на търговците, от които са взети пробите.

2. Тематична проверка, относно употребяваните биоциди в училища, детски градини и ясли за съответствие с биоцидното законодателство. Извършени са 95 проверки в 50 учебни заведения, 44 детски градини и една детска ясла. Проверени са 96 биоцида и при 95 от тях е установено съответствие с нормативните изисквания, относно

опаковането и етикетирането на използваните биоциди. Спазват се указанията на производителя за употребата и съхранението им. Има констатирано едно несъответствие в етикетирането на биоцид. Открити са единични опаковки в детските заведения на гр. Девин и са изтеглени от доставчика Община Девин. При последващи проверки в детските градини е установена употреба на биоциди с валидни разрешения.

3. Тематична проверка, относно пуснати на пазара козметични продукти с предявени неправомерни претенции. Извършени са 30 проверки, като 25 са в обекти за търговия и съхранение на козметични продукти и 5 в производства на козметични продукти. Инспектирани са 37 броя козметични продукта. Констатирани в търговската мрежа са два броя, чиито претенции не съответстват на законодателството, а при производствата един козметичен продукт, чиито предявени претенции на етикета не съответстват на информацията, заложена в досието му.

Икономическите оператори са предприели доброволни мерки за отстраняване на несъответствията, за което е информирана инспекцията в указаните срокове.

При останалите проверени козметични продукти е установено, че претенциите са ясни и разбираеми за целевата група потребители, липсват текстове за лечебен и съпътстващ лечението ефект.

4. Тематична проверка на детергенти, използвани за професионална употреба от фирми, чиято дейност е свързана с професионално почистване, за съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 648/2004, Регламент CLP и Регламент REACH.

Проверени са 2 фирми за професионално почистване и са инспектирани 5 детергента. При 1 детергент е констатирано нарушение– етикетът с превод на български език не е изготвен, съгласно изискванията на чл. 17 от Регламент 1272/2008 CLP и не кореспондира с оригиналния етикет и раздел 2.2 елементи на етикета от информационният лист за безопасност. За констатираното нарушение е изготвена нотификация в ICSMS с № CI | CLP231031229606, с което са уведомени РЗИ-Пловдив, на чиято територия се намира дистрибутора "Драго Колор БГ" ЕООД.

Останалите детергенти за професионална и масова употреба (с марки Karcher, HMI, MEDIX, A1 и др.), използвани за професионално почистване от двете фирми отговарят на нормативните изисквания.

Изпълнени са дейности и по 9 писма на МЗ и е отговорено в срок. Във връзка с писмо изх. № 16-00-58/04.09.2023 г., относно изготвянето на проекти на нормативни актове се предоставиха мотивирани предложения за изменения и допълнения на 5 нормативни акта към координиращите инспекции, Всички инспектори работиха отговорно и задълбочено по проектите в определения срок.

Реагира се своевременно и отговорно на всички постъпили в РЗИ жалби и сигнали. **Отработените през годината общо жалби и сигнали на ДЗК са 58 при 74 за 2022г.** В установените срокове са извършени проверки и са изпратени отговори до жалбоподателите. Основно сигналите са за нередности в обекти с обществено предназначение, най-често лоша хигиена /6/ и нарушаване на забраната за тютюнопушене /9/.

Основателни са 13, неоснователни – 22 и пренасочени по компетентност са 23 жалби.

Лабораторни изследвания

Дейността на Лабораторни изследвания е насочена към обективизиране на държавния здравен и противоепидемичен контрол, както и предоставяне на услуги по искане на физически и юридически лица. Работи се от 2 гл. експерти – химик и биолог и двама анализатори.

Материално-техническата база е добра. Качеството на извършваните лабораторни анализи се осигурява чрез спазване и поддържане на изискванията на внедрената система за управление съответстваща на изискванията на БДС EN ISO/IEC 17025:2006. В средата на 2022 г. изтече акредитацията към БСА и не е подновена, предвид неоправданите високи разходи при малката натовареност. Обемът на работа в лабораторията за изпитване намалява от години, в съответствие с указания брой проби по ДЗК и ПЕК, както и поради значително намаляващия брой на пробите по заявки на граждани.

През 2023 г. в ЛИ са изследвани 3356 проби (3276 / 2022 г.) с 13123 изследвания (13029 / 2022 г.):

- по микробиологични показатели – 2641 проби с 7372 анализи;
- по физикохимични показатели – 715 проби с 5751 анализи;

Дейността на лабораторията за 2023г., сравнена с 2022 г. е представена в таблицата.

	2023 година			2022 година		
	Брой проби	*Брой изследвания*	Не-стандарт-ни	Брой проби	*Брой изследвания*	Не-стандарт-ни
Микробиология	2641	*7372*	149	2467	*6451*	64
Физикохимия	715	*5751*	25	809	*6578*	36
Общо	**3356**	***13123***	**174**	**3276**	***13029***	**100**

В сравнение с 2022 г. се отчита понижение в броя на пробите при химичните анализи с 94 и повишение при пробите за микробиологични анализи със 174. Общо обемът на пробите в ЛИ е повишен с 2,4 % (или 80 проби) в сравнение със същия период на 2022 г., от тук и извършените изследванията са с 94 повече. Причината е основно в повечето повторни проби за микробиология от лоши резултати при мониторинга.

Смятаме, че е назряло време дейността на ЛИ да бъде обсъдена на национално ниво и да бъде оптимизирана чрез преструктуриране и окрупняване.

ПРОФИЛАКТИКА НА БОЛЕСТИТЕ И ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО

Отделът Профилактика на болестите и промоция на здравето се състои от 5 служители и 1 началник. Вакантна е 1 длъжност на старши експерт. Служителите са с дългогодишен опит и работят креативно. Дейността се реализира при добро взаимодействие с с БМЧК, училищата в областта, както и общинските администрации. Активно е участвано в Областни и Общински комисии свързани с безопасността на движението по пътищата, младежките дейности и други. Регионалните интернет издания отразяваха дейността на инспекцията коректно, допринасяйки за популяризирането ѝ.

През 2023 г. са отразени са 16 дни, посветени на здравен проблем чрез обучения, спортни празници; информации за медиите, акции за измерване на СО в издишан въздух при пушачи, разпространение на информационни и методични материали и скринингови изследвания. Реализирано е третото издание на конкурса СМАРТ.АРТ (catch'em off guard) сред учениците от ПГ по приложни изкуства – Смолян за визуални произведения, промотиращи здравословният начин на живот.

По инициатива на вестник „Марица“ с наше партньорство е проведена кампанията „„Прегръдка за душата – психологическа подкрепа за жителите на област Смолян“. Издадената по този повод брошура за основните симптоми на най-разпространените психични болести и телефони за контакт със специалисти е посрещната с голям интерес от кметовете на малките населени места. С предоставената информация хората могат да се ориентират за наличие на здравен проблем и да потърсят помощ.

Седмичните разписания на всички училища в Смолянска област са оценени в срок.

Извършен е контрол на всички планирани дейности със значение за здравето на човека. Текущо се оценява организираното хранене на децата и учениците в областта. Оценките на храненето показват, че в 83% от наблюдаваните детски градини здравословното хранене на деца е постигнато в резултат на въведеното унифицирано хранене в 9 от 10 общини на

областта и на дългогодишната съвместна работа с медицинските специалисти и домакини. За решаване на възникнали проблеми са издадени 5 предписания и проведени срещи с директори на учебни звена и обучения на новоназначен персонал. В проверените училищни столове и бюфети се спазват изискванията на Наредба № 37 за здравословно хранене на учениците. Във връзка с писмо на МЗ за радиологичен контрол на проби храни двукратно бе организирано пробонабиране от инспектор на ОДБХ-Смолян и бяха изпратени пробите в РЗИ – Пловдив.

В срок са изготвяни докладите за резултатите от мониторинга на факторите на жизнената среда с анализ и препоръки към местната власт и информиране на населението чрез интернет страницата на РЗИ. Изготвен е и анализът за физическото развитие и здравословно състояние на децата и учениците в област Смолян през 2022г. Остава проблемът с качественото извършване на профилактичните прегледи и отразяването им от страна на ОПЛ в регламентираните форми, съгласно Наредба №3. Част от медицинските специалисти в училищата и детските заведения неглижират профилактичните си функции, въпреки многократните обучения и предоставените им методични и образователни материали. На всички 49 медицински специалисти към здравните кабинети на детските заведения и училищата в област Смолян са проведени обучения за правилно изготвяне на анализа за здравословното състояние на обслужвания от тях контингент.

На територията на областта успешно се проведе и 5-то Национално проучване за оценка на разпространението на свръхтегло и затлъстяване при деца в първи клас и факторите на семейната и училищната среда в рамките на „Европейската инициатива на СЗО за наблюдение на затлъстяването при децата“.

Годината бе изключително богата на здравно-образователна дейност. Проведени са 130 обучения при план 55. Продължава добрата практика за възпитаване и насърчаване на децата и учениците към двигателна активност, чрез 8 спортни празника проведени в гр. Смолян.

През годината са извършени многобройни здравно образователни дейности и по:

1.Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести (2021-2025 г.)

2. Национална програма за профилактика и контрол на СПИН и СПИ 2021 – 2025 г.

3. Национална програма за профилактика на оралните заболявания при деца 0-18 г. в България 2015 – 2021 г.

Акцент в работата през годината е организирането и провеждането на разнообразни дейности по превенция на ХИВ/СПИН и СПИ и ограничаване на стигмата включващи: издаването и преиздаването на информационни материали, обучения, акции сред младежи от града и областта и участие в експертни срещи с различни заинтересовани страни. Разнообразните, интересни и ползотворни инициативи бяха възможни благодарение на осигуреното добро финансиране. Сериозен недостатък е късното им отпускане- едва през м. ноември.

В кампании на РЗИ 119 души са измерили костната си плътност, а 174 души узнаха своя статус по отношение на раковите заболявания на кожата и млечната жлеза, при които са установени 4 ракови и 2 предракови състояния.

Анализът на резултатите от дейността по ПБПЗ извежда следните приоритети в работата през новата година, като: Оказване на методична помощ на здравни специалисти от учебните звена относно храненето в организираните детски и ученически колективи; Изготвяне в срок на анализите на факторите на средата и предприемане на действия при констатиране на проблеми; Наблюдение на базовите станции с измерена моментна стойност на плътността на мощност от 7,27 μW/cm² и 14 μW/cm² и обект на жалби от граждани; Участие в областни и общински съвети и комисии свързани с общественото здраве; Проучване на тенденцията за намаляващият брой деца покрили успешно нормите за физическа дееспособност.

Традиционно РЗИ-Смолян работи в добро взаимодействие с регионалните контролни институции, държавната и местни власти, неправителствени и браншови организации. Активно е участието в областните и общински комисии по епизоотии, общински и ведомствени експертни съвети, Общински съвет за борба с наркоманиите. Съвместно с ОД на МВР Смолян и други ведомства на територията на областта са извършени проверки на

обекти с обществено предназначение и ЗОХ, основно по контрола за спазване на противоепидемичните мерки.

Приключвайки 2023г. с изпълнени задачи и постигнати цели, насочваме поглед към настоящата 2024г., която си пожелаваме да няма сериозни предизвикателства пред системата на общественото здраве и да продължим да укрепваме административно и надграждаме постигнатото, чрез:

- Осъществяване на конкурсни процедури и осигуряване на необходимия персонал за постигане на оптимална структура;
- Повишаване на квалификацията и опита на служителите с различни форми на обучения и ползване на методичната помощ на експерти от МЗ;
- Подобряване на комуникацията с колеги от други инспекции и обмяната на добри практики;
- Усъвършенстване на процесите по вътрешен контрол на дейността;
- Актуализиране на системите за финансово управление и контрол и предприемане на мерки за подобряването им в съответствие с променящите се условия;
- За осигуряването на прозрачност, да се публикуват на интернет страницата на РЗИ-Смолян периодични отчети за дейността и за получените и обработени сигнали за корупция и резултатите от проверки по тях.

Благодаря на целия състав на РЗИ-Смолян за положените усилия и постигнати резултати.

Изготвил:
д-р Мими Кубатева
Директор на РЗИ-Смолян